

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

03.01.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Investor.bg

✓ Кой яде от енергийната баница?

Само за година българският данъкоплатец дава над 700 млн. лв. неправомерна държавна помощ на „американските централи“, твърди в свой коментар Васил Велев

Тези дни гледаме рекламни клипове по ТВ, четем платени публикации в медиите, четем авторски материали на „независими“ енергийни и прочие експерти, слушаме лекции, които ни казват колко хубави, чисти и потребни са т.н. американски централи, как без тях не можем и как в никакъв случай не трябва да се прекратяват/променят договорите за дългосрочно изкупуване на електроенергия на преференциални цени! Че цените не са чак толкова високи /има и по-високи/, че трябва да сме им вечно благодарни, че са инвестирали в такова лошо и опасно място като България и т.н.

Ето малко исторически факти:

1. Договорите (за изграждане на едната и рехабилитация на съществуващата друга ТЕЦ) са подписани в последните дни от управлението на Иван Костов. Те гарантират възвръщането на инвестициите на инвеститорите с добра печалба отгоре, като прехвърлят ВСИЧКИ рискове от оскъпяване по всякакви поводи и причини върху българския потребител. Нещо повече – колкото по-разточителни са в харчовете инвеститорите, толкова по-добре за тях и респективно по-зле за България, защото се увеличава базата, а от там и общия размер на печалбата, която трябва да им заплатим при една и съща норма на възвращаемост!

Тук оставям настрана много неудобни въпроси, като: Защо в последния момент (по информация от очевидци) е променена същността на единия договора от „Изгради, Експлоатирай, Прехвърли за един долар“ в „Изгради, Експлоатирай, Запази“? Или пък защо при обновяване на съществуваща централа държавата от 100% дял остава едва с 27% при положение, че обновяването е направено на практика с кредит, гарантиран от съществуващата централа и договора с държавата, а мощността е повишена едва със 7% (от 850 на 908 МВт)? Защо и от кого са закупени държавни активи от частни лица и препродадени на централите в пъти по-скъпо? И т.н. и т.н. От глупост или от корист. Или и от двете? Така или иначе, прокуратурата, сезирана от 4-те представителни организации на работодателите (АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ), не откри престъпления. **Корупция се доказва трудно, а глупостта не е криминализирана.**

2. Всички правителства след това са имали възможност да прекратят или предоговорят условията на договорите с по-изгодни за България разпоредби (главно поради неспазване на срокове за реализиране на инвестициите), но вместо това договорите бяха променени в полза на инвеститорите, като бяха добавени допълнителни обезпечения. В интерес на истината трябва да отбележим, че правителство на ГЕРБ предоговори по-добри за България цени, които плащаме на централите, когато не работят, но въпреки това те останаха в пъти по-високи от цените за студен резерв.

3. Няма други такива договори в ЕС. Имаше в Полша и Унгария, но бяха прекратени, след като страните станаха членове на ЕС, т.к. това е недопустима държавна помощ. Противоречи на правото на ЕС. Прекратени са отдавна и успешно за държавите. Обратно към действителността.

Но нека да оставим историята и да се върнем към настоящето. Нека „да гледаме напред“, както беше казал един наш състезател, след като беше загубил с нокаут.

Нека да разгледаме [ценовото Решение № Ц-19 от 01-07-2019 г. на КЕВР](#) за регулаторния периода 01.07.2019г. – 30.06.2020 г. На стр. 19 КЕВР на база фючърси от съседни борси и др. информация мотивирано определя прогнозната годишна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2019 г. – 30.06.2020 г. в размер на 89,00 лв./MWh.

На стр. 50 и 51 КЕВР е определила/изчислила въз основа на съществуващите нормативни документи и Споразуменията за Изкупуване на Електроенергия (СИЕ) от т.н. „американски централи“ (а те са „така наречени“, защото, макар и с американски мажоритарни собственици, са български юридически лица) количествата електроенергия и цените по които обществения доставчик - НЕК АД следва да закупи от централите а именно:

От „Ей И Ес – ЗС Марица Изток 1“ ЕООД - 2 840 850 MWh по 225,03 лв./ MWh;

От „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД - 4 427 416 MWh по 159,25 лв./ MWh;

Само за справка - определената цена, по която общественият доставчик да закупува електроенергия от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, е 53,90 лв./MWh, а за ВЕЦ, собственост на НЕК, е 70,40лв./MWh. За да не бъдем упрекнати, че премълчаваме част от истината, макар и да няма отношение към темата, ще споменем, че КЕВР задължава обществения доставчик НЕК да закупува известно количество електроенергия и от ТЕЦ „Марица изток 2“ ЕАД, в следствие на заповед на министъра на енергетиката, в размер 1 752 000 MWh по 135,30 лв./MWh.

Цената е сметната от КЕВР, а количеството – определено в заповедта на МЕ. Мотивите/основанието за над прогнозната цена са свързани с „регулиране на електроенергийната система за осигуряване на сигурността на снабдяването“. В интерес на истината, това е производството само на един от осемте енергоблока на ТЕЦ МИ2, която е по-голяма и от двете т.н.

американски централи взети заедно. Централата е ключов елемент на електро енергийната ни система и осигурява както основен товар за консумация, така и пълноценно участие в регулирането на честотата в системата при най-ниска себестойност между останалите топлоелектроцентрали. Държавната ТЕЦ МИ2 е единствената централа, която има връзка с трите нива на напрежение на ЕЕС на Република България – 110, 220 и 400 kV, което я прави основен фактор за устойчивата работа на ЕЕС, за ограничаване на разпространението на тежки аварии и подпомагане бързото възстановяване на системата.

Пак по същите съображения за пълнота на информацията ще споменем, че КЕВР определя и други по-високи цени за 2 вида производители на електроенергия – за централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия (когенерации) и за възобновяеми източници (ВЕИ). И за двата вида има европейски еко политики. Правото на ЕС и българско законодателство предвиждат допустима държавна помощ. Съвсем друг въпрос и достоен за отделна статия е за цените, количествата и времето на изграждане ВЕИ-та и защо ни трябваше „да преизпълняваме петилетката предсрочно“, ако днес можеше да ги изградим при цена под 30 евро за мегават час (по света се печелят търгове при цени под 20 евро, а рекорда в Португалия е под 17 евро). Ние ги изградихме и преизпълнихме дела на потребяваната енергия от ВЕИ-та 7-8 години предсрочно, но при цени, достигащи 10 пъти над тези, ако бяхме изпълнили ангажимента си през 2019/20 г.!

Тези грешки всички плащаме чрез Задължения към Обществото и/или чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. Но за това – друг път. То е минало непоправимо. Нека сега да се задоволим с факта, че това е позволена от правото на ЕС държавна помощ. И за да не пострада електроинтензивната европейска индустрия от високите цени на електроенергията, причинени от тази позволена държавна помощ за ВЕИ и когенерации, има позволена държавна помощ за електроинтензивните предприятия за компенсиране на това увеличение. Няма такава позволена държавна помощ обаче за компенсиране на високите цени от т.н. „американски централи“, защото държавната помощ, осигурявана за тях чрез СИЕ, е НЕПОЗВОЛЕНА. И за това тя не е и не може да бъде нотифицирана и респективно компенсирана. Нека сега да видим на стр. 57 от горесцитираното решение на КЕВР какъв е размера на непозволената, неправомерна, нотифицирана държавна помощ за т.н. „американски централи“:

За ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ – 400 724 000 лева

За ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ - 300 933 000 лева

ОБЩО: - 701 657 000 лева.

Тези близо 702 млн. лева само за текущия едногодишен регулаторен период (от 01-07-2019 до 30-06-2020 г.) всички ние НАДПЛАЩАМЕ на двете централи чрез „Задължения към Обществото“ – надбавка в цената на електроенергията, която пряко оскъпява цената както за индустрията, така и за бита и чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, което косвено оскъпява цената отново за всички.

С колко се оскъпява цената на електроенергията с тази неправомерна държавна помощ? Лесно всеки може да сметне като раздели тези 701 657 000 лева на потреблението в България от 33 523 428 мегаватчаса (числото е взето от същото решение) ще получи 20,93 лв. за мегават час. Защо делим САМО на потреблението в страната? Ами защото тази непозволена държавна помощ не може да се изнася. Тя си е само за наша консумация. Или – скъпия ток е за нас, евтиния – за износ. Евтиния е за нашите конкуренти. И понеже после ще сравняваме цени с тях – нека да го превърнем в евро: $20,93 \text{ лв.} / 1,95583 = 10,70 \text{ EUR}$ за мегават час.

Някой ще каже: „стига сте плакали, ние имаме много евтин ток!“. Да, ама не! Това за индустрията е абсолютно невярно. За 2019 г. например средната цена на БНЕБ на референтния и представителен за пазарната цена сегмент „Ден напред“ е 47,46 евро (92,82 лева) лева за мегават час. Към тях трябва да прибавим 10,70 евро (20,93 лева) за мегават час, които НАДплащаме на т.н. американски централи, които плащаме ние и не плаща никой друг в Европа и получаваме 58,16 евро (113,75 лева) за мегаватчас. А честито – това е втората (след Гърция) най-висока цена в Европа!!! И да ни стане съвсем приятно, ще споменем само факта, че предприятията в Гърция плащат много по-ниска цена за електроенергията от същите предприятия в България. Това е така, защото гърците са се изхитрили да включват в борсовата си цена и някои такси, които другите страни не включват, а плащат в борсовата цена, а заплащат отделно.

Ето ги усреднените цени на пазара „Ден напред“ в Европа за 2019 г.:

Да не забравите да прибавите 10,70 евро за мегаватчас към цената за България!

$47,46 + 10,70 = 58,16$ EUR/MWh - това е съпоставимата цена!

Опитвам се да обясня, че българските предприятия плащат най-скъпия ток. Това влошава тяхната конкурентоспособност и задържа ръста на доходите /повече пари за ток – по-малко пари за заплати/. Много голям „принос“ за това имат ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ и ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“!

Следващият мит гласи: понеже тези централи са ни нужни, трябва да им плащаме тези пари, тази държавна помощ, макар и да не е позволена от правото на ЕС, защото толкова струва заради квотите и т.н., защото иначе ще фалират, ще затворят и какво ще правим тогава?! Това категорично не е вярно. Достатъчно е да погледнете финансовите им отчети – има ги в Търговския регистър. Приемаме, че всички разходи са необходими и присъщи. Ами за последните отчетени 3 години (2016, 2017 и 2018 г.) ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ има по 397 милиона лева средно годишно Нетен паричен поток от оперативна дейност. А за ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ сумата е по 220 милиона лева годишно.

Обръщам внимание на факта, че тези отчети не включват текущия регулаторен период в който им надплащаме 702 милиона лева общо. Отчетът за 2018-та включва половината от предходния – от 01-07-2018 до 30-06-2019г., когато сме им надплатили 548 милиона лева и половината на периода от 01-07-2017 до 30-06-2018 г., когато сме надплатили 486 милиона лева. Т.е. включват периоди, когато сме надплащали по малко. Всяка година ние надплащаме по силата на СИЕ все по-вече и повече!

Ето колко надплащаме на двете централи по регулаторни периоди в млн. лева:

Регулаторен период	Ей И Ес 3С	КонтурГлобал	ОБЩО
Решение на КЕВР	Марица Изток 1	Марица Изток 3	
01.07.2016 - 30.06.2017 Ц-19/30-06-2016	314,765	170,429	485,194
01.07.2017 - 30.06.2018 Ц-19/01-07-2017	317,168	168,878	486,046
01.07.2018 - 30.06.2019 Ц-11/01-07-2018	341,146	207,17	548,316
ОБЩО за 3 години:	973,079	546,477	1519,556
СРЕДНО за година:	324,360	182,159	506,519

01.07.2019 - 30.06.2020 Ц-19/01-07-2019	400,724	300,933	701,657
--	---------	---------	---------

А ето какви са печалбите на двете централи преди данъци, лихви и амортизации (ЕБИТА) в млн. лева:

Годишен Финансов Отчет	Ей И Ес 3С	КонтурГлобал	ОБЩО
За година	Марица Изток 1	Марица Изток 3	
2016	270,202	192,634	462,836
2017	262,239	210,583	472,822
2018	236,674	194,191	430,865
ОБЩО за 3 години:	769,115	597,408	1366,523
СРЕДНО за година:	256,372	199,136	455,508

2019	?	?	?
------	---	---	---

Заб. 1. Ограничили сме се до 2016 г. назад във времето, т. к. 2015 г. беше годината на големите работодателски протести срещу „узаконения грабеж, кражбите и безхабрието в енергетиката и в подкрепа на дълбока реформа в сектора“ и ценовото решение на КЕВР беше отместено във времето. Има и др. несъпоставими особености.
2. Годишния регулаторен период започва от средата на годината, а годишните финансови отчети са за календарна година. За това няма достатъчна съпоставимост при едногодишен период. Ето защо разглеждаме 3-годишен период. Макар и дефазирани с половин година.

Добре се вижда, че оперативната печалба (ЕБИТА) на централите е напълно съпоставима с неправомерната държавна помощ, която те получават. Или казано по-ясно чрез високите цени на електроенергията, която българските потребители заплащат, двете централи непазарно изземват чрез механизмите на неправомерна държавна помощ стотици милиони лева от всички нас и така непазарно се обогатяват потискайки доходите на хората и конкурентоспособността на

индустрията. Влошават конкурентоспособността на предприятията на истинските инвеститори и предприемачи, на тези които инвестират на свой риск и отговорност, без държавни гаранции, без държавна помощ, а още по-малко – неправомерна такава.

Какво да се прави? Представителните организации на работодателите - АИКБ, БТПП и КРИБ и на синдикатите – КНСБ посочиха в обща позиция от края на миналата година: „Дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия по преференциални цени от „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“ трябва да бъдат прекратени преди обявяването на търг за капацитети. Поводът да повдигнем остро въпроса отново точно сега е фактът, че инвестицията на една от централите вече е напълно изплатена. Това бе потвърдено и от Брюксел, и от наетата от българското правителство водеща световна консултантска компания. Категорични сме, че българските потребители нямат „излишни“ милиони за неправомерни печалби на централите чрез недопустима държавна помощ.

В същото време **цените на електроенергия за индустрията в България отново са най-високи в ЕС** и търпението ни се изчерпва. Време за поредно отлагане вече няма. Предстои въвеждане на капацитетен механизъм, при който въглищните централи могат да получат средства в конкуренция с други производители от страната и чужбина и съобразно европейските правила /след нотификация – допустима държавна помощ/. Каква е ситуацията с въпросните две централи? По силата на подписани договори преди присъединяването на България към ЕС те получават в противоречие с правото на ЕС държавна помощ. Само за регулаторната година от 01.07.2019 г. до 30.06.2020 г., без необходимото в такива случаи одобрение от ЕК, над 700 млн. лв. ще се платят непазарно на инвеститорите в „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“, от които 301 млн. лева са за втората, изплатена напълно електроцентрала. Припомняме, че държавните гаранции за инвестиции се забраняват от Договора за функциониране на ЕС, който е подписан и от България по време на присъединяването. Да, двете централи са нужни на българската енергийна система. Без тяхното производство няма да има достатъчно електроенергия. Да, те ползват местен ресурс – български въглища. Но за тях важат същите правила и закони. Конкуренцията и върховенството на правото е за всички!“

За да продължи (макар и най-вероятно само още 5 години) използването на въглищни електроцентрали в България, е необходимо да разработим, а Брюксел да одобри, механизъм за осигуряване на капацитети, по който да се проведе търг. Право за участие ще имат както български, така и чуждестранни производители на енергия. Квоти за недостигащите без въглищни централи капацитети (правомерна държавна помощ) ще получат тези, които предложат по-ниски цени. Това са правилата в ЕС. Но двете централи не искат да ги спазват. Конкуренцията е за другите, не и за тях! Върховенството на закона е за другите, не и за тях!

Нека Бог да ни пази от такива инвеститори, които с помощта на държавата ни бъркат дълбоко в джоба! От разбойниците сами ще се пазим. Но не е луд този, който яде зелника. Луд е този, който му позволява!

Ако държавата няма волята и куража да прекрати тази неправомерна държавна помощ, този грабеж, нека да я заплаща тя от бюджета, а не да товари потребителите със скъп ток. А не да способства за влошаване конкурентоспособността на почтения бизнес и да потиска икономическия растеж и доходите на хората. И понеже държавата няма свои пари (тя ги събира от нас данъкоплатците), може да ги набави, като посъкрати малко раздутата държавна и общинска администрация и ограничи кражбите.

[OffNews](#)

✓ Кой яде от баницата на хората?

Българската индустрия с най-скъпия ток в Европа. Само за година плащаме над 700 млн. лв. неправомерна държавна помощ на „американските централи“

Тези дни гледаме рекламни клипове по ТВ, четем платени публикации в медиите, четем авторски материали на „независими“ енергийни и прочие експерти, слушаме лекции, които ни казват колко хубави, чисти и потребни са т.н. американски централи, как без тях не можем и как в никакъв случай не трябва да се прекратяват/променят договорите за дългосрочно изкупуване на електроенергия на преференциални цени! Че цените не са чак толкова високи /има и по-високи/, че трябва да сме им вечно благодарни, че са инвестирали в такова лошо и опасно място като България и т.н.

Ето малко исторически факти:

1. Договорите (за изграждане на едната и рехабилитация на съществуващата друга ТЕЦ) са подписани в последните дни от управлението на Иван Костов. Те гарантират възвръщането на инвестициите на инвеститорите с добра печалба отгоре, като прехвърлят ВСИЧКИ рискове от оскъпяване по всякакви поводи и причини върху българския потребител. Нещо повече – колкото по-разточителни са в харчовите инвеститорите, толкова по-добре за тях и респективно по-зле за България, защото се увеличава базата, а от там и общия размер на печалбата, която трябва да им заплатим при една и съща норма на възвращаемост!

Тук оставям настрана много неудобни въпроси, като: Защо в последния момент (по информация от очевидци) е променена същността на единия договора от “Изгради, Експлоатирай, Прехвърли за един долар” в „Изгради, Експлоатирай, Запази“? Или пък защо при обновяване на съществуваща централа държавата от 100% дял остава едва с 27% при положение, че обновяването е направено на практика с кредит, гарантиран от съществуващата централа и договора с държавата, а мощността е повишена едва със 7% (от 850 на 908 МВт)? Защо и от кого са закупени държавни активи от частни лица и препродадени на централите в пъти по-скъпо? И т.н. и т.н. От глупост или от корист. Или и от двете? Така или иначе, прокуратурата, сезирана от 4-те представителни организации на работодателите (АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ), не откри престъпления. **Корупция се доказва трудно, а глупостта не е криминализирана.**

2. Всички правителства след това са имали възможност да прекратят или предоговорят условията на договорите с по-изгодни за България разпоредби (главно поради неспазване на срокове за реализиране на инвестициите), но вместо това договорите бяха променени в полза на инвеститорите, като бяха добавени допълнителни обезпечения. В интерес на истината трябва да отбележим, че правителство на ГЕРБ предоговори по-добри за България цени, които плащаме на

централите, когато не работят, но въпреки това те останаха в пъти по-високи от цените за студен резерв. 3. Няма други такива договори в ЕС. Имаше в Полша и Унгария, но бяха прекратени, след като страните станаха членове на ЕС, т.к. това е недопустима държавна помощ. Противоречи на правото на ЕС. Прекратени са отдавна и успешно за държавите. Обратно към действителността.

Но нека да оставим историята и да се върнем към настоящето. Нека „да гледаме напред“, както беше казал един наш състезател, след като беше загубил с нокаут.

Нека да разгледаме [ценовото Решение № Ц-19 от 01-07-2019 г. на КЕВР](#) за регулаторния период 01.07.2019г. – 30.06.2020 г. На стр. 19 КЕВР на база фючърси от съседни борси и др. информация мотивирано определя прогнозната годишна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2019 г. – 30.06.2020 г. в размер на 89,00 лв./MWh.

На стр. 50 и 51 КЕВР е определила/изчислила въз основа на съществуващите нормативни документи и Споразуменията за Изкупуване на Електроенергия (СИЕ) от т.н. „американски централи“ (а те са „така наречени“, защото, макар и с американски мажоритарни собственици, са български юридически лица) количествата електроенергия и цените по които обществения доставчик - НЕК АД следва да закупи от централите а именно:

От „Ей И Ес – 3С Марица Изток 1“ ЕООД - 2 840 850 MWh по 225,03 лв./ MWh;

От „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД - 4 427 416 MWh по 159,25 лв./ MWh;

Само за справка - определената цена, по която общественият доставчик да закупува електроенергия от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, е 53,90 лв./MWh, а за ВЕЦ, собственост на НЕК, е 70,40лв./MWh. За да не бъдем упрекнати, че премълчаваме част от истината, макар и да няма отношение към темата, ще споменем, че КЕВР задължава обществения доставчик НЕК да закупува известно количество електроенергия и от ТЕЦ „Марица изток 2“ ЕАД, в следствие на заповед на министъра на енергетиката, в размер 1 752 000 MWh по 135,30 лв./MWh.

Цената е сметната от КЕВР, а количеството – определено в заповедта на МЕ. Мотивите/основанието за над прогнозната цена са свързани с „регулиране на електроенергийната система за осигуряване на сигурността на снабдяването“. В интерес на истината, това е производството само на един от осемте енергоблока на ТЕЦ МИ2, която е по-голяма и от двете т.н. американски централи взети заедно. Централата е ключов елемент на електро енергийната ни система и осигурява както основен товар за консумация, така и пълноценно участие в регулирането на честотата в системата при най-ниска себестойност между останалите топлоелектроцентрали. Държавната ТЕЦ МИ2 е единствената централа, която има връзка с трите нива на напрежение на ЕЕС на Република България – 110, 220 и 400 kV, което я прави основен фактор за устойчивата работа на ЕЕС, за ограничаване на разпространението на тежки аварии и подпомагане бързото възстановяване на системата.

Пак по същите съображения за пълнота на информацията ще споменем, че КЕВР определя и други по-високи цени за 2 вида производители на електроенергия – за централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия (когенерации) и за възобновяеми източници (ВЕИ). И за двата вида има европейски еко политики. Правото на ЕС и българско законодателство предвиждат допустима държавна помощ. Съвсем друг въпрос и достоен за отделна статия е за цените, количествата и времето на изграждане ВЕИ-та и защо ни трябваше „да преизпълняваме петилетката предсрочно“, ако днес можеше да ги изградим при цена под 30 евро за мегават час (по света се печелят търгове при цени под 20 евро, а рекорда в Португалия е под 17 евро). Ние ги изградихме и преизпълнихме дела на потребяваната енергия от ВЕИ-та 7-8 години предсрочно, но при цени, достигащи 10 пъти над тези, ако бяхме изпълнили ангажимента си през 2019/20 г.!

Тези грешки всички плащаме чрез Задължения към Обществото и/или чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. Но за това – друг път. То е минало непоправимо. Нека сега да се задоволим с факта, че това е позволена от правото на ЕС държавна помощ. И за да не пострада електроинтензивната европейска индустрия от високите цени на електроенергията, причинени от тази позволена държавна помощ за ВЕИ и когенерации, има позволена държавна помощ за електроинтензивните предприятия за компенсиране на това увеличение. Няма такава позволена държавна помощ обаче за компенсиране на високите цени от т.н. „американски централи“, защото държавната помощ, осигурявана за тях чрез СИЕ, е НЕПОЗВОЛЕНА. И за това тя не е и не може да бъде нотифицирана и респективно компенсирана. Нека сега да видим на стр. 57 от горесцитираното решение на КЕВР какъв е размера на непозволената, неправомерна, ненотифицирана държавна помощ за т.н. „американски централи“:

За ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ – 400 724 000 лева

За ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ - 300 933 000 лева

ОБЩО: - 701 657 000 лева.

Тези близо 702 млн. лева само за текущия едногодишен регулаторен период (от 01-07-2019 до 30-06-2020 г.) всички ние НАДПЛАЩАМЕ на двете централи чрез „Задължения към Обществото“ – надбавка в цената на електроенергията, която пряко оскъпява цената както за индустрията, така и за бита и чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, което косвено оскъпява цената отново за всички.

С колко се оскъпява цената на електроенергията с тази неправомерна държавна помощ? Лесно всеки може да сметне като раздели тези 701 657 000 лева на потреблението в България от 33 523 428 мегаватчаса (числото е взето от същото решение) ще получи 20,93 лв. за мегават час. Защо делим САМО на потреблението в страната? Ами защото тази непозволената държавна помощ не може да се изнася. Тя си е само за наша консумация. Или – скъпия ток е за нас, евтиния – за износ. Евтиния е за нашите конкуренти. И понеже после ще сравняваме цени с тях – нека да го превърнем в евро: 20,93 лв. / 1,95583 = 10,70 EUR за мегават час.

Някой ще каже: „стига сте плакали, ние имаме много евтин ток!“. Да, ама не! Това за индустрията е абсолютно невярно. За 2019 г. например средната цена на БНЕБ на референтния и представителен за пазарната цена сегмент „Ден напред“ е 47,46 евро (92,82 лева) лева за мегават час. Към тях трябва да прибавим 10,70 евро (20,93 лева) за мегават час, които НАДплащаме на т.н. американски централи, които плащаме ние и не плаща никой друг в Европа и получаваме 58,16 евро (113,75 лева) за мегаватчас. А честито – това е втората (след Гърция) най-висока цена в Европа!!! И да ни стане съвсем приятно, ще споменем само факта, че предприятията в Гърция плащат много по-ниска цена за електроенергията от същите

предприятия в България. Това е така, защото гърците са се изтрили да включват в борсовата си цена и някои такси, които другите страни не включват, а плащат в борсовата цена, а заплащат отделно.

Ето ги усреднените цени на пазара „Ден напред“ в Европа за 2019 г.:

Да не забравите да прибавите 10,70 евро за мегаватчас към цената за България!

$47,46 + 10,70 = 58,16$ EUR/MWh - това е съпоставимата цена!

Опитвам се да обясня, че българските предприятия плащат най-скъпия ток. Това влошава тяхната конкурентноспособност и задържа ръста на доходите /повече пари за ток – по-малко пари за заплати/. Много голям „принос“ за това имат ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ и ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“!

Следващият мит гласи: понеже тези централи са ни нужни, трябва да им плащаме тези пари, тази държавна помощ, макар и да не е позволена от правото на ЕС, защото толкова струва заради квотите и т.н., защото иначе ще фалират, ще затворят и какво ще правим тогава?! Това категорично не е вярно. Достатъчно е да погледнете финансовите им отчети – има ги в Търговския регистър. Приемаме, че всички разходи са необходими и присъщи. Ами за последните отчетени 3 години (2016, 2017 и 2018 г.) ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ има по 397 милиона лева средно годишно Нетен паричен поток от оперативна дейност. А за ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ сумата е по 220 милиона лева годишно.

Обръщам внимание на факта, че тези отчети не включват текущия регулаторен период в който им надплащаме 702 милиона лева общо. Отчетът за 2018-та включва половината от предходния – от 01-07-2018 до 30-06-2019г., когато сме им надплатили 548 милиона лева и половината на периода от 01-07-2017 до 30-06-2018 г., когато сме надплатили 486 милиона лева. Т.е. включват периоди, когато сме надплащали по малко. Всяка година ние надплащаме по силата на СИЕ все по-вече и повече!

Ето колко надплащаме на двете централи по регулаторни периоди в млн. лева:

Регулаторен период	Ей И Ес 3С	КонтурГлобал	ОБЩО
Решение на КЕВР	Марица Изток 1	Марица Изток 3	
01.07.2016 - 30.06.2017 Ц-19/30-06-2016	314,765	170,429	485,194
01.07.2017 - 30.06.2018 Ц-19/01-07-2017	317,168	168,878	486,046
01.07.2018 - 30.06.2019 Ц-11/01-07-2018	341,146	207,17	548,316
ОБЩО за 3 години:	973,079	546,477	1519,556
СРЕДНО за година:	324,360	182,159	506,519

01.07.2019 - 30.06.2020 Ц-19/01-07-2019	400,724	300,933	701,657
--	---------	---------	---------

А ето какви са печалбите на двете централи преди данъци, лихви и амортизации (ЕВИТА) в млн. лева:

Годишен Финансов Отчет	Ей и Ес ЗС	КонтурГлобал	ОБЩО
За година	Марица Изток 1	Марица Изток 3	
2016	270,202	192,634	462,836
2017	262,239	210,583	472,822
2018	236,674	194,191	430,865
ОБЩО за 3 години:	769,115	597,408	1366,523
СРЕДНО за година:	256,372	199,136	455,508
2019	?	?	?

Заб. 1. Ограничили сме се до 2016 г. назад във времето, т. к. 2015 г. беше годината на големите работодателски протести срещу „узаконения грабеж, кражбите и безхабрието в енергетиката и в подкрепа на дълбока реформа в сектора“ и ценовото решение на КЕВР беше отместено във времето. Има и др. несъпоставими особености.
2. Годишния регулаторен период започва от средата на годината, а годишните финансови отчети са за календарна година. За това няма достатъчна съпоставимост при едногодишен период. Ето защо разглеждаме 3-годишен период. Макар и дефазиран с половин година.

Добре се вижда, че оперативната печалба (ЕВИТА) на централите е напълно съпоставима с неправомерната държавна помощ, която те получават. Или казано по-ясно чрез високите цени на електроенергията, която българските потребители заплащат, двете централи непазарно изземват чрез механизмите на неправомерна държавна помощ стотици милиони лева от всички нас и така непазарно се обогатяват потискайки доходите на хората и конкурентоспособността на индустрията. Влошават конкурентоспособността на предприятията на истинските инвеститори и предприемачи, на тези които инвестират на свой риск и отговорност, без държавни гаранции, без държавна помощ, а още по-малко – неправомерна такава.

Какво да се прави? Представителните организации на работодателите - АИКБ, БТПП и КРИБ и на синдикатите – КНСБ посочиха в обща позиция от края на миналата година: „Дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия по преференциални цени от „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“ трябва да бъдат прекратени преди обявяването на търг за капацитети. Поводът да повдигнем остро въпроса отново точно сега е фактът, че инвестицията на една от централите вече е напълно изплатена. Това бе потвърдено и от Брюксел, и от наетата от българското правителство водеща световна консултантска компания. Категорични сме, че българските потребители нямат „излишни“ милиони за неправомерни печалби на централите чрез недопустима държавна помощ.

В същото време **цените на електроенергия за индустрията в България отново са най-високи в ЕС** и търпението ни се изчерпва. Време за поредно отлагане вече няма. Предстои въвеждане на капацитетен механизъм, при който въглищните централи могат да получат средства в конкуренция с други производители от страната и чужбина и съобразно европейските правила /след нотификация – допустима държавна помощ/. Каква е ситуацията с въпросните две централи? По силата на подписани договори преди присъединяването на България към ЕС те получават в противоречие с правото на ЕС държавна помощ. Само за регулаторната година от 01.07.2019 г. до 30.06.2020 г., без необходимото в такива случаи одобрение от ЕК, над 700 млн. лв. ще се платят непазарно на инвеститорите в „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“, от които 301 млн. лева са за втората, изплатена напълно електроцентрала. Припомняме, че държавните гаранции за инвестиции се забраняват от Договора за функциониране на ЕС, който е подписан и от България по време на присъединяването. Да, двете централи са нужни на българската енергийна система. Без тяхното производство няма да има достатъчно електроенергия. Да, те ползват местен ресурс – български въглища. Но за тях важат същите правила и закони. Конкуренцията и върховенството на правото е за всички!“

За да продължи (макар и най-вероятно само още 5 години) използването на въглищни електроцентрали в България, е необходимо да разработим, а Брюксел да одобри, механизъм за осигуряване на капацитети, по който да се проведе търг. Право за участие ще имат както български, така и чуждестранни производители на енергия. Квоти за недостигащите без въглищни централи капацитети (правомерна държавна помощ) ще получат тези, които предложат по-ниски цени. Това са правилата в ЕС. Но двете централи не искат да ги спазват. Конкуренцията е за другите, не и за тях! Върховенството на закона е за другите, не и за тях!

Нека Бог да ни пази от такива инвеститори, които с помощта на държавата ни бъркат дълбоко в джоба! От разбойниците сами ще се пазим. Но не е луд този, който яде зелника. Луд е този, който му позволява!

Ако държавата няма волята и куража да прекрати тази неправомерна държавна помощ, този грабеж, нека да я заплаща тя от бюджета, а не да товари потребителите със скъп ток. А не да способства за влошаване конкурентоспособността на почтения бизнес и да потиска икономическия растеж и доходите на хората. И понеже държавата няма свои пари (тя ги събира от нас данъкоплатците), може да ги набави, като посъкрати малко раздутата държавна и общинска администрация и ограничи кражбите.

✓ Велев: Държавната помощ за американските ТЕЦ-ове е грабеж

Ако правителството няма воля и кураж да спре неправомерната помощ, то тя не трябва да се плаща от потребителите, а от националния бюджет

Българската държавна помощ за американските ТЕЦ-ове „Марица Изток“ 1 и 3 е грабеж спрямо българския народ и ако продължи да се изплаща, то това трябва да се прави от националния бюджет, а не да се товарят отделните потребители с по-високи сметки за ток. Това заявява в свой коментар за Investor.bg председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев.

В него той посочва, че договорите с американските централи са подписани през последните дни от управлението на бившия премиер Иван Костов, но е вина на всички правителства след това, че не са прекратили контрактите или не са предоговорили по-изгодни за България условия. И не просто не са променени в полза на страната ни, а са били редактирани в полза на инвеститорите – били са добавени допълнителни обезпечения. Правителството на ГЕРБ е договорило по-добри за България цени, които да се плащат на американските ТЕЦ-ове, когато не работят, но въпреки това те са останали в пъти по-високи от цените за студен резерв.

Ето и пълният коментар на Васил Велев относно двете централи:

Тези дни гледаме рекламни клипове по ТВ, четем платени публикации в медиите, четем авторски материали на „независими“ енергийни и прочие експерти, слушаме лекции, които ни казват колко хубави, чисти и потребни са т.н. американски централи, как без тях не можем и как в никакъв случай не трябва да се прекратяват/променят договорите за дългосрочно изкупуване на електроенергия на преференциални цени! Че цените не са чак толкова високи /има и по-високи/, че трябва да сме им вечно благодарни, че са инвестирали в такова лошо и опасно място като България и т.н.

Ето малко исторически факти:

1. Договорите (за изграждане на едната и рехабилитация на съществуващата друга ТЕЦ) са подписани в последните дни от управлението на Иван Костов. Те гарантират възвръщането на инвестициите на инвеститорите с добра печалба отгоре, като прехвърлят ВСИЧКИ рискове от оскъпяване по всякакви поводи и причини върху българския потребител.

Нещо повече – колкото по-разточителни са в харчовете инвеститорите, толкова по-добре за тях и респективно по-зле за България, защото се увеличава базата, а от там и общия размер на печалбата, която трябва да им заплатим при една и съща норма на възвращаемост!

Тук оставям настрана много неудобни въпроси, като: Защо в последния момент (по информация от очевидци) е променена същността на единия договора от „Изгради, Експлоатирай, Прехвърли за един долар“ в „Изгради, Експлоатирай, Запази“? Или пък защо при обновяване на съществуваща централа държавата от 100% дял остава едва с 27% при положение, че обновяването е направено на практика с кредит, гарантиран от съществуващата централа и договора с държавата, а мощността е повишена едва със 7% (от 850 на 908 МВт)? Защо и от кого са закупени държавни активи от частни лица и препродадени на централите в пъти по-скъпо? И т.н. и т.н. От глупост или от корист. Или и от двете? Така или иначе, прокуратурата, сезирана от 4-те представителни организации на работодателите (АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ), не откри престъпления. **Корупция се доказва трудно, а глупостта не е криминализирана.**

2. Всички правителства след това са имали възможност да прекратят или предоговорят условията на договорите с по-изгодни за България разпоредби (главно поради неспазване на срокове за реализиране на инвестициите), но вместо това договорите бяха променени в полза на инвеститорите, като бяха добавени допълнителни обезпечения. В интерес на истината трябва да отбележим, че правителство на ГЕРБ предоговори по-добри за България цени, които плащаме на централите, когато не работят, но въпреки това те останаха в пъти по-високи от цените за студен резерв.

3. Няма други такива договори в ЕС. Имаше в Полша и Унгария, но бяха прекратени, след като страните станаха членове на ЕС, т.к. това е недопустима държавна помощ. Противоречи на правото на ЕС. Прекратени са отдавна и успешно за държавите. Обратно към действителността.

Но нека да оставим историята и да се върнем към настоящето. Нека „да гледаме напред“, както беше казал един наш състезател, след като беше загубил с нокаут.

Нека да разгледаме [ценовото Решение № Ц-19 от 01-07-2019 г. на КЕВР](#) за регулаторния период 01.07.2019г. – 30.06.2020 г. На стр. 19 КЕВР на база фючърси от съседни борси и др. информация мотивирано определя прогнозната годишна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2019 г. – 30.06.2020 г. в размер на 89,00 лв./MWh.

На стр. 50 и 51 КЕВР е определила/изчислила въз основа на съществуващите нормативни документи и Споразуменията за Изкупуване на Електроенергия (СИЕ) от т.н. „американски централи“ (а те са „така наречени“, защото, макар и с американски мажоритарни собственици, са български юридически лица) количествата електроенергия и цените по които обществения доставчик - НЕК АД следва да закупи от централите а именно:

От „Ей И Ес – 3С Марица Изток 1“ ЕООД - 2 840 850 MWh по 225,03 лв./ MWh;

От „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД - 4 427 416 MWh по 159,25 лв./ MWh;

Само за справка - определената цена, по която общественият доставчик да закупува електроенергия от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, е 53,90 лв./MWh, а за ВЕЦ, собственост на НЕК, е 70,40лв./MWh. За да не бъдем упрекнати, че премълчаваме част от истината, макар и да няма отношение към темата, ще споменем, че КЕВР задължава обществения доставчик НЕК да закупува известно количество електроенергия и от ТЕЦ „Марица изток 2“ ЕАД, в следствие на заповед на министъра на енергетиката, в размер 1 752 000 MWh по 135,30 лв./MWh.

Цената е сметната от КЕВР, а количеството – определено в заповедта на МЕ. Мотивите/основанието за над прогнозната цена са свързани с „регулиране на електроенергийната система за осигуряване на сигурността на снабдяването“. В интерес на истината, това е производството само на един от осемте енергоблока на ТЕЦ МИ2, която е по-голяма и от двете т.н. американски централи взети заедно. Централата е ключов елемент на електро енергийната ни система и осигурява както основен товар за консумация, така и пълноценно участие в регулирането на честотата в системата при най-ниска

себестойност между останалите топлоелектроцентрали. Държавната ТЕЦ МИ2 е единствената централа, която има връзка с трите нива на напрежение на ЕЕС на Република България – 110, 220 и 400 kV, което я прави основен фактор за устойчивата работа на ЕЕС, за ограничаване на разпространението на тежки аварии и подпомагане бързото възстановяване на системата.

Пак по същите съображения за пълнота на информацията ще споменем, че КЕВР определя и други по-високи цени за 2 вида производители на електроенергия – за централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия (когенерации) и за възобновяеми източници (ВЕИ). И за двата вида има европейски еко политики. Правото на ЕС и българско законодателство предвиждат допустима държавна помощ. Съвсем друг въпрос и достоен за отделна статия е за цените, количествата и времето на изграждане ВЕИ-та и защо ни трябваше „да преизпълняваме петилетката предсрочно“, ако днес можеше да ги изградим при цена под 30 евро за мегават час (по света се печелят търгове при цени под 20 евро, а рекорда в Португалия е под 17 евро). Ние ги изградихме и преизпълнихме дела на потребяваната енергия от ВЕИ-та 7-8 години предсрочно, но при цени, достигащи 10 пъти над тези, ако бяхме изпълнили ангажимента си през 2019/20 г.!

Тези грешки всички плащаме чрез Задължения към Обществото и/или чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. Но за това – друг път. То е минало непоправимо. Нека сега да се задоволим с факта, че това е позволена от правото на ЕС държавна помощ. И за да не пострада електроинтензивната европейска индустрия от високите цени на електроенергията, причинени от тази позволена държавна помощ за ВЕИ и когенерации, има позволена държавна помощ за електроинтензивните предприятия за компенсиране на това увеличение. Няма такава позволена държавна помощ обаче за компенсиране на високите цени от т.н. „американски централи“, защото държавната помощ, осигурявана за тях чрез СИЕ, е НЕПОЗВОЛЕНА. И за това тя не е и не може да бъде нотифицирана и респективно компенсирана.

Нека сега да видим на стр. 57 от горесцитираното решение на КЕВР какъв е размера на непозволената, неправомерна, ненотифицирана държавна помощ за т.н. „американски централи“:

За ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ – 400 724 000 лева

За ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ - 300 933 000 лева

ОБЩО: - 701 657 000 лева.

Тези близо 702 млн. лева само за текущия едногодишен регулаторен период (от 01-07-2019 до 30-06-2020 г.) всички ние НАДПЛАЩАМЕ на двете централи чрез „Задължения към Обществото“ – надбавка в цената на електроенергията, която пряко оскъпява цената както за индустрията, така и за бита и чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, което косвено оскъпява цената отново за всички.

С колко се оскъпява цената на електроенергията с тази неправомерна държавна помощ? Лесно всеки може да сметне като раздели тези 701 657 000 лева на потреблението в България от 33 523 428 мегаватчаса (числото е взето от същото решение) ще получи 20,93 лв. за мегават час. Защо делим САМО на потреблението в страната? Ами защото тази непозволената държавна помощ не може да се изнася. Тя си е само за наша консумация. Или – скъпия ток е за нас, евтиния – за износ. Евтиния е за нашите конкуренти. И понеже после ще сравняваме цени с тях – нека да го превърнем в евро: $20,93 \text{ лв.} / 1,95583 = 10,70 \text{ EUR}$ за мегават час.

Някой ще каже: „стига сте плакали, ние имаме много евтин ток!“. Да, ама не! Това за индустрията е абсолютно невярно. За 2019 г. например средната цена на БНЕБ на референтния и представителен за пазарната цена сегмент „Ден напред“ е 47,46 евро (92,82 лева) лева за мегават час. Към тях трябва да прибавим 10,70 евро (20,93 лева) за мегават час, които НАДплащаме на т.н. американски централи, които плащаме ние и не плаща никой друг в Европа и получаваме 58,16 евро (113,75 лева) за мегаватчас. А честито – това е втората (след Гърция) най-висока цена в Европа!!! И да ни стане съвсем приятно, ще споменем само факта, че предприятията в Гърция плащат много по-ниска цена за електроенергията от същите предприятия в България. Това е така, защото гърците са се изхитрили да включват в борсовата си цена и някои такси, които другите страни не включват, а плащат в борсовата цена, а заплащат отделно.

Ето ги усреднените цени на пазара „Ден напред“ в Европа за 2019 г.:

Да не забравите да прибавите 10,70 евро за мегаватчас към цената за България!

$47,46 + 10,70 = 58,16 \text{ EUR/MWh}$ - това е съпоставимата цена!

Опитвам се да обясня, че българските предприятия плащат най-скъпия ток. Това влошава тяхната конкурентоспособност и задържа ръста на доходите /повече пари за ток – по-малко пари за заплати/. Много голям „принос“ за това имат ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ и ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“!

Следващият мит гласи: понеже тези централи са ни нужни, трябва да им плащаме тези пари, тази държавна помощ, макар и да не е позволена от правото на ЕС, защото толкова струва заради квотите и т.н., защото иначе ще фалират, ще затворят и какво ще правим тогава?! Това категорично не е вярно. Достатъчно е да погледнете финансовите им отчети – има ги в Търговския регистър. Приемаме, че всички разходи са необходими и присъщи. Ами за последните отчетени 3 години (2016, 2017 и 2018 г.) ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ има по 397 милиона лева средно годишно Нетен паричен поток от оперативна дейност. А за ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ сумата е по 220 милиона лева годишно.

Обръщам внимание на факта, че тези отчети не включват текущия регулаторен период в който им надплащаме 702 милиона лева общо. Отчетът за 2018-та включва половината от предходния – от 01-07-2018 до 30-06-2019г., когато сме им надплатили 548 милиона лева и половината на периода от 01-07-2017 до 30-06-2018 г., когато сме надплатили 486 милиона лева. Т.е. включват периоди, когато сме надплащали по малко. Всяка година ние надплащаме по силата на СИЕ все по-вече и повече!

Ето колко надплащаме на двете централи по регулаторни периоди в млн. лева:

Регулаторен период	Ей И Ес ЗС	КонтурГлобал	ОБЩО
Решение на КЕВР	Марица Изток 1	Марица Изток 3	
01.07.2016 - 30.06.2017 Ц-19/30-06-2016	314,765	170,429	485,194
01.07.2017 - 30.06.2018 Ц-19/01-07-2017	317,168	168,878	486,046
01.07.2018 - 30.06.2019 Ц-11/01-07-2018	341,146	207,17	548,316
ОБЩО за 3 години:	973,079	546,477	1519,556
СРЕДНО за година:	324,360	182,159	506,519

01.07.2019 - 30.06.2020 Ц-19/01-07-2019	400,724	300,933	701,657
--	---------	---------	---------

А ето какви са печалбите на двете централи преди данъци, лихви и амортизации (ЕБИТА) в млн. лева:

Годишен Финансов Отчет	Ей И Ес ЗС	КонтурГлобал	ОБЩО
За година	Марица Изток 1	Марица Изток 3	
2016	270,202	192,634	462,836
2017	262,239	210,583	472,822
2018	236,674	194,191	430,865
ОБЩО за 3 години:	769,115	597,408	1366,523
СРЕДНО за година:	256,372	199,136	455,508

2019	?	?	?
------	---	---	---

Заб. 1. Ограничили сме се до 2016 г. назад във времето, т. к. 2015 г. беше годината на големите работодателски протести срещу „узаконения грабеж, кражбите и безхабрието в енергетиката и в подкрепа на дълбока реформа в сектора“ и ценовото решение на КЕВР беше отместено във времето. Има и др. несъпоставими особености.

2. Годишния регулаторен период започва от средата на годината, а годишните финансови отчети са за календарна година. За това няма достатъчна съпоставимост при едногодишен период. Ето защо разглеждаме 3-годишен период. Макар и дефазиран с половин година.

Добре се вижда, че оперативната печалба (ЕБИТА) на централите е напълно съпоставима с неправомерната държавна помощ, която те получават. Или казано по-ясно чрез високите цени на електроенергията, която българските потребители плащат, двете централи незапарно изземват чрез механизмите на неправомерна държавна помощ стотици милиони лева от всички нас и така незапарно се обогатяват потискайки доходите на хората и конкурентоспособността на индустрията. Влошават конкурентоспособността на предприятията на истинските инвеститори и предприемачи, на тези които инвестират на свой риск и отговорност, без държавни гаранции, без държавна помощ, а още по-малко – неправомерна такава.

Какво да се прави? Представителните организации на работодателите - АИКБ, БТПП и КРИБ и на синдикатите – КНСБ посочиха в обща позиция от края на миналата година: „Дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия по преференциални цени от „Ей И Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“ трябва да бъдат прекратени

преди обявяването на търг за капацитети. Поводът да повдигнем остро въпроса отново точно сега е фактът, че инвестицията на една от централите вече е напълно изплатена. Това бе потвърдено и от Брюксел, и от наетата от българското правителство водеща световна консултантска компания. Категорични сме, че българските потребители нямат „излишни“ милиони за неправомерни печалби на централите чрез недопустима държавна помощ.

В същото време **цените на електроенергия за индустрията в България отново са най-високи в ЕС** и търпението ни се изчерпва. Време за поредно отлагане вече няма. Предстои въвеждане на капацитетен механизъм, при който въглищните централи могат да получат средства в конкуренция с други производители от страната и чужбина и съобразно европейските правила /след нотификация – допустима държавна помощ/. Каква е ситуацията с въпросните две централи? По силата на подписани договори преди присъединяването на България към ЕС те получават в противоречие с правото на ЕС държавна помощ. Само за регулаторната година от 01.07.2019 г. до 30.06.2020 г., без необходимото в такива случаи одобрение от ЕК, над 700 млн. лв. ще се платят непазарно на инвеститорите в „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“, от които 301 млн. лева са за втората, изплатена напълно електроцентрала. Припомняме, че държавните гаранции за инвестиции се забраняват от Договора за функциониране на ЕС, който е подписан и от България по време на присъединяването. Да, двете централи са нужни на българската енергийна система. Без тяхното производство няма да има достатъчно електроенергия. Да, те ползват местен ресурс – български въглища. Но за тях важат същите правила и закони. Конкуренцията и върховенството на правото е за всички!“

За да продължи (макар и най-вероятно само още 5 години) използването на въглищни електроцентрали в България, е необходимо да разработим, а Брюксел да одобри, механизъм за осигуряване на капацитети, по който да се проведе търг. Право за участие ще имат както български, така и чуждестранни производители на енергия. Квоти за недостигащите без въглищни централи капацитети (правомерна държавна помощ) ще получат тези, които предложат по-ниски цени. Това са правилата в ЕС. Но двете централи не искат да ги спазват. Конкуренцията е за другите, не и за тях! Върховенството на закона е за другите, не и за тях!

Нека Бог да ни пази от такива инвеститори, които с помощта на държавата ни бъркат дълбоко в джоба! От разбойниците сами ще се пазим. Но не е луд този, който яде зелника. Луд е този, който му позволява!

Ако държавата няма волята и куража да прекрати тази неправомерна държавна помощ, този грабеж, нека да я заплаща тя от бюджета, а не да товари потребителите със скъп ток. А не да способства за влошаване конкурентоспособността на почтения бизнес и да потиска икономическия растеж и доходите на хората. И понеже държавата няма свои пари (тя ги събира от нас данъкоплатците), може да ги набави, като посъкрати малко раздутата държавна и общинска администрация и ограничи кражбите.

Дарик

✓ Кой яде от енергийната баница?

Само за година българският данъкоплатец дава над 700 млн. лв. неправомерна държавна помощ на „американските централи“, твърди в свой коментар Васил Велев

Тези дни гледаме рекламни клипове по ТВ, четем платени публикации в медиите, четем авторски материали на „независими“ енергийни и прочие експерти, слушаме лекции, които ни казват колко хубави, чисти и потребни са т.н. американски централи, как без тях не можем и как в никакъв случай не трябва да се прекратяват/променят договорите за дългосрочно изкупуване на електроенергия на преференциални цени! Че цените не са чак толкова високи /има и по-високи/, че трябва да сме им вечно благодарни, че са инвестирали в такова лошо и опасно място като България и т.н., коментира Васил Велев в Investor.

Ето малко исторически факти:

1. Договорите (за изграждане на едната и рехабилитация на съществуващата друга ТЕЦ) са подписани в последните дни от управлението на Иван Костов. Те гарантират възвръщането на инвестициите на инвеститорите с добра печалба отгоре, като прехвърлят ВСИЧКИ рискове от оскъпяване по всякакви поводи и причини върху българския потребител.

Нещо повече – колкото по-разточителни са в харчовите инвеститорите, толкова по-добре за тях и респективно по-зле за България, защото се увеличава базата, а от там и общия размер на печалбата, която трябва да им заплатим при една и съща норма на възвращаемост!

Тук оставям настрана много неудобни въпроси, като: Защо в последния момент (по информация от очевидци) е променена същността на единия договора от “Изгради, Експлоатирай, Прехвърли за един долар” в „ Изгради, Експлоатирай, Запази“? Или пък защо при обновяване на съществуваща централа държавата от 100% дял остава едва с 27% при положение, че обновяването е направено на практика с кредит, гарантиран от съществуващата централа и договора с държавата, а мощността е повишена едва със 7% (от 850 на 908 МВт)? Защо и от кого са закупени държавни активи от частни лица и препродадени на централите в пъти по-скъпо? И т.н. и т.н. От глупост или от корист. Или и от двете? Така или иначе, прокуратурата, сезирана от 4-те представителни организации на работодателите (АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ), не откри престъпления.

С пет компании ще водим преговори за реализацията на АЕЦ "Белене"

Корупция се доказва трудно, а глупостта не е криминализирана.

2. Всички правителства след това са имали възможност да прекратят или предоговорят условията на договорите с по-изгодни за България разпоредби (главно поради неспазване на срокове за реализиране на инвестициите), но вместо това договорите бяха променени в полза на инвеститорите, като бяха добавени допълнителни обезпечения. В интерес на истината трябва да отбележим, че правителство на ГЕРБ предоговори по-добри за България цени, които плащаме на централите, когато не работят, но въпреки това те останаха в пъти по-високи от цените за студен резерв.

3. Няма други такива договори в ЕС. Имаше в Полша и Унгария, но бяха прекратени, след като страните станаха членове на ЕС, т.к. това е недопустима държавна помощ. Противоречи на правото на ЕС. Прекратени са отдавна и успешно за държавите. Обратно към действителността.

Но нека да оставим историята и да се върнем към настоящето. Нека „да гледаме напред“, както беше казал един наш състезател, след като беше загубил с нокаут.

Нека да разгледаме ценовото Решение № Ц-19 от 01-07-2019 г. на КЕВР за регулаторния период 01.07.2019г. – 30.06.2020 г. На стр. 19 КЕВР на база фючърси от съседни борси и др. информация мотивирано определя прогнозната годишна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2019 г. – 30.06.2020 г. в размер на 89,00 лв./MWh.

На стр. 50 и 51 КЕВР е определила/изчислила въз основа на съществуващите нормативни документи и Споразуменията за Изкупуване на Електроенергия (СИЕ) от т.н. „американски централи“ (а те са „така наречени“, защото, макар и с американски мажоритарни собственици, са български юридически лица) количествата електроенергия и цените по които обществения доставчик - НЕК АД следва да закупи от централите а именно:

От „Ей И Ес – 3С Марица Изток 1“ ЕООД - 2 840 850 MWh по 225,03 лв./ MWh;

От „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД - 4 427 416 MWh по 159,25 лв./ MWh;

АЕЦ „Козлодуй“ приключва 2019 г. с производствен рекорд

Само за справка - определената цена, по която общественият доставчик да закупува електроенергия от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, е 53,90 лв./MWh, а за ВЕЦ, собственост на НЕК, е 70,40лв./MWh. За да не бъдем упрекнати, че премълчаваме част от истината, макар и да няма отношение към темата, ще споменем, че КЕВР задължава обществения доставчик НЕК да закупува известно количество електроенергия и от ТЕЦ „Марица изток 2“ ЕАД, в следствие на заповед на министъра на енергетиката, в размер 1 752 000 MWh по 135,30 лв./MWh.

Цената е сметната от КЕВР, а количеството – определено в заповедта на МЕ. Мотивите/основанието за над прогнозната цена са свързани с „регулиране на електроенергийната система за осигуряване на сигурността на снабдяването“. В интерес на истината, това е производството само на един от осемте енергоблока на ТЕЦ МИ2, която е по-голяма и от двете т.н. американски централи взети заедно. Централата е ключов елемент на електро енергийната ни система и осигурява както основен товар за консумация, така и пълноценно участие в регулирането на честотата в системата при най-ниска себестойност между останалите топлоелектроцентрали. Държавната ТЕЦ МИ2 е единствената централа, която има връзка с трите нива на напрежение на ЕЕС на Република България – 110, 220 и 400 kV, което я прави основен фактор за устойчивата работа на ЕЕС, за ограничаване на разпространението на тежки аварии и подпомагане бързото възстановяване на системата.

Пак по същите съображения за пълнота на информацията ще споменем, че КЕВР определя и други по-високи цени за 2 вида производители на електроенергия – за централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия (когенерации) и за възобновяеми източници (ВЕИ). И за двата вида има европейски еко политики. Правото на ЕС и българско законодателство предвиждат допустима държавна помощ. Съвсем друг въпрос и достоен за отделна статия е за цените, количествата и времето на изграждане ВЕИ-та и защо ни трябваше „да преизпълняваме петилетката предсрочно“, ако днес можеше да ги изградим при цена под 30 евро за мегават час (по света се печелят търгове при цени под 20 евро, а рекорда в Португалия е под 17 евро). Ние ги изградихме и преизпълнихме дела на потребяваната енергия от ВЕИ-та 7-8 години предсрочно, но при цени, достигащи 10 пъти над тези, ако бяхме изпълнили ангажимента си през 2019/20 г.!

Тези грешки всички плащаме чрез Задължения към Обществото и/или чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. Но за това – друг път. То е минало непоправимо. Нека сега да се задоволим с факта, че това е позволена от правото на ЕС държавна помощ. И за да не пострада електроинтензивната европейска индустрия от високите цени на електроенергията, причинени от тази позволена държавна помощ за ВЕИ и когенерации, има позволена държавна помощ за електроинтензивните предприятия за компенсиране на това увеличение. Няма такава позволена държавна помощ обаче за компенсиране на високите цени от т.н. „американски централи“, защото държавната помощ, осигурявана за тях чрез СИЕ, е НЕПОЗВОЛЕНА. И за това тя не е и не може да бъде нотифицирана и респективно компенсирана.

Нека сега да видим на стр. 57 от горесцитираното решение на КЕВР какъв е размера на непозволената, неправомерна, ненотифицирана държавна помощ за т.н. „американски централи“:

За ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ – 400 724 000 лева

За ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ - 300 933 000 лева

ОБЩО: - 701 657 000 лева.

Тези близо 702 млн. лева само за текущия едногодишен регулаторен период (от 01-07-2019 до 30-06-2020 г.) всички ние НАДПЛАЩАМЕ на двете централи чрез „Задължения към Обществото“ – надбавка в цената на електроенергията, която пряко оскъпява цената както за индустрията, така и за бита и чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, което косвено оскъпява цената отново за всички.

С колко се оскъпява цената на електроенергията с тази неправомерна държавна помощ? Лесно всеки може да сметне като раздели тези 701 657 000 лева на потреблението в България от 33 523 428 мегаватчаса (числото е взето от същото решение) ще получи 20,93 лв. за мегават час. Защо делим САМО на потреблението в страната? Ами защото тази непозволената държавна помощ не може да се изнася. Тя си е само за наша консумация. Или – скъпия ток е за нас, евтиния – за износ. Евтиния е за нашите конкуренти. И понеже после ще сравняваме цени с тях – нека да го превърнем в евро: 20,93 лв. / 1,95583 = 10,70 EUR за мегават час.

Някой ще каже: „стига сте плакали, ние имаме много евтин ток!“. Да, ама не! Това за индустрията е абсолютно невярно. За 2019 г. например средната цена на БНЕБ на референтния и представителен за пазарната цена сегмент „Ден напред“ е 47,46 евро (92,82 лева) лева за мегават час. Към тях трябва да прибавим 10,70 евро (20,93 лева) за мегават час, които НАДплащаме на т.н. американски централи, които плащаме ние и не плаща никой друг в Европа и получаваме 58,16 евро (113,75 лева) за мегаватчас. А честито – това е втората (след Гърция) най-висока цена в Европа!!! И да ни стане съвсем приятно, ще споменем само факта, че предприятията в Гърция плащат много по-ниска цена за електроенергията от същите

предприятия в България. Това е така, защото гърците са се изхитрили да включват в борсовата си цена и някои такси, които другите страни не включват, а плащат в борсовата цена, а заплащат отделно.

Ето ги усреднените цени на пазара „Ден напред“ в Европа за 2019 г.:

Да не забравите да прибавите 10,70 евро за мегаватчас към цената за България!

$47,46 + 10,70 = 58,16$ EUR/MWh - това е съпоставимата цена!

Опитвам се да обясня, че българските предприятия плащат най-скъпия ток. Това влошава тяхната конкурентоспособност и задържа ръста на доходите /повече пари за ток – по-малко пари за заплати/. Много голям „принос“ за това имат ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ и ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“!

Следващият мит гласи: понеже тези централи са ни нужни, трябва да им плащаме тези пари, тази държавна помощ, макар и да не е позволена от правото на ЕС, защото толкова струва заради квотите и т.н., защото иначе ще фалират, ще затворят и какво ще правим тогава?! Това категорично не е вярно. Достатъчно е да погледнете финансовите им отчети – има ги в Търговския регистър. Приемаме, че всички разходи са необходими и присъщи. Ами за последните отчетени 3 години (2016, 2017 и 2018 г.) ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ има по 397 милиона лева средно годишно Нетен паричен поток от оперативна дейност. А за ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ сумата е по 220 милиона лева годишно.

Обръщам внимание на факта, че тези отчети не включват текущия регулаторен период в който им надплащаме 702 милиона лева общо. Отчетът за 2018-та включва половината от предходния – от 01-07-2018 до 30-06-2019г., когато сме им надплатили 548 милиона лева и половината на периода от 01-07-2017 до 30-06-2018 г., когато сме надплатили 486 милиона лева. Т.е. включват периоди, когато сме надплащали по малко. Всяка година ние надплащаме по силата на СИЕ все по-вече и повече!

Заб. 1. Ограничили сме се до 2016 г. назад във времето, т. к. 2015 г. беше годината на големите работодателски протести срещу „узаконения грабеж, кражбите и безхабрието в енергетиката и в подкрепа на дълбока реформа в сектора“ и ценовото решение на КЕВР беше отместено във времето. Има и др. несъпоставими особености.

2. Годишния регулаторен период започва от средата на годината, а годишните финансови отчети са за календарна година. За това няма достатъчна съпоставимост при едногодишен период. Ето защо разглеждаме 3-годишен период. Макар и дефазизиран с половин година.

Добре се вижда, че оперативната печалба (ЕБИТА) на централите е напълно съпоставима с неправомерната държавна помощ, която те получават. Или казано по-ясно чрез високите цени на електроенергията, която българските потребители заплащат, двете централи непазарно изземват чрез механизмите на неправомерна държавна помощ стотици милиони лева от всички нас и така непазарно се обогатяват потискайки доходите на хората и конкурентоспособността на индустрията. Влошават конкурентоспособността на предприятията на истинските инвеститори и предприемачи, на тези които инвестират на свой риск и отговорност, без държавни гаранции, без държавна помощ, а още по-малко – неправомерна такава.

Какво да се прави? Представителните организации на работодателите - АИКБ, БТПП и КРИБ и на синдикатите – КНСБ посочиха в обща позиция от края на миналата година:

„Дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия по преференциални цени от „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“ трябва да бъдат прекратени преди обявяването на търг за капацитети. Поводът да повдигнем остро въпроса отново точно сега е фактът, че инвестицията на една от централите вече е напълно изплатена. Това бе потвърдено и от Брюксел, и от наетата от българското правителство водеща световна консултантска компания. Категорични сме, че българските потребители нямат „излишни“ милиони за неправомерни печалби на централите чрез недопустима държавна помощ.

В същото време цените на електроенергия за индустрията в България отново са най-високи в ЕС и търпението ни се изчерпва. Време за поредно отлагане вече няма.

Предстои въвеждане на капацитетен механизъм, при който възглицните централи могат да получат средства в конкуренция с други производители от страната и чужбина и съобразно европейските правила /след нотификация – допустима държавна помощ/. Каква е ситуацията с въпросните две централи? По силата на подписани договори преди присъединяването на България към ЕС те получават в противоречие с правото на ЕС държавна помощ. Само за регулаторната година от 01.07.2019 г. до 30.06.2020 г., без необходимото в такива случаи одобрение от ЕК, над 700 млн. лв. ще се платят непазарно на инвеститорите в „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“, от които 301 млн. лева са за втората, изплатена напълно електроцентрала. Припомняме, че държавните гаранции за инвестиции се забраняват от Договора за функциониране на ЕС, който е подписан и от България по време на присъединяването. Да, двете централи са нужни на българската енергийна система. Без тяхното производство няма да има достатъчно електроенергия. Да, те ползват местен ресурс – български възглицща. Но за тях важат същите правила и закони. Конкуренцията и върховенството на правото е за всички!“

За да продължи (макар и най-вероятно само още 5 години) използването на възглицни електроцентрали в България, е необходимо да разработим, а Брюксел да одобри, механизъм за осигуряване на капацитети, по който да се проведе търг. Право за участие ще имат както български, така и чуждестранни производители на енергия. Квоти за недостигащите без възглицни централи капацитети (правомерна държавна помощ) ще получат тези, които предложат по-ниски цени. Това са правилата в ЕС. Но двете централи не искат да ги спазват. Конкуренцията е за другите, не и за тях! Върховенството на закона е за другите, не и за тях!

Нека Бог да ни пази от такива инвеститори, които с помощта на държавата ни бъркат дълбоко в джоба! От разбойниците сами ще се пазим. Но не е луд този, който яде зелника. Луд е този, който му позволява!

Ако държавата няма волята и куража да прекрати тази неправомерна държавна помощ, този грабеж, нека да я заплаща тя от бюджета, а не да товари потребителите със скъп ток. А не да способства за влошаване конкурентоспособността на почтения бизнес и да потиска икономическия растеж и доходите на хората. И понеже държавата няма свои пари (тя ги

събира от нас данъкоплатците), може да ги набави, като посъкрати малко раздутата държавна и общинска администрация и ограничи кражбите.

БЛИЦ

✓ Експерт с горещи подробности за жестоките кражби в енергетиката

Само за година българският данъкоплатец дава над 700 млн. лв. неправомерна държавна помощ на „американските централи“, твърди в свой коментар Васил Велев

Българската държавна помощ за американските ТЕЦ-ове „Марица Изток“ 1 и 3 е грабеж спрямо българския народ и ако продължи да се изплаща, то това трябва да се прави от националния бюджет, а не да се товарят отделните потребители с по-високи сметки за ток. Това заявява в свой коментар за Investor.bg председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев.

В него той посочва, че договорите с американските централи са подписани през последните дни от управлението на бившия премиер Иван Костов, но е вина на всички правителства след това, че не са прекратили контрактите или не са предоговорили по-изгодни за България условия. И не просто не са променени в полза на страната ни, а са били редактирани в полза на инвеститорите – били са добавени допълнителни обезпечения. Правителството на ГЕРБ е договорило по-добри за България цени, които да се плащат на американските ТЕЦ-ове, когато не работят, но въпреки това те са останали в пъти по-високи от цените за студен резерв.

Ето и пълният коментар на Васил Велев относно двете централи:

Тези дни гледаме рекламни клипове по ТВ, четем платени публикации в медиите, четем авторски материали на „независими“ енергийни и прочие експерти, слушаме лекции, които ни казват колко хубави, чисти и потребни са т.н. американски централи, как без тях не можем и как в никакъв случай не трябва да се прекратяват/променят договорите за дългосрочно изкупуване на електроенергия на преференциални цени! Че цените не са чак толкова високи /има и по-високи/, че трябва да сме им вечно благодарни, че са инвестирали в такова лошо и опасно място като България и т.н.

Ето малко исторически факти:

1. Договорите (за изграждане на едната и рехабилитация на съществуващата друга ТЕЦ) са подписани в последните дни от управлението на Иван Костов. Те гарантират възвръщането на инвестициите на инвеститорите с добра печалба отгоре, като прехвърлят ВСИЧКИ рискове от оскъпяване по всякакви поводи и причини върху българския потребител.

Нещо повече – колкото по-разточителни са в харчовете инвеститорите, толкова по-добре за тях и респективно по-зле за България, защото се увеличава базата, а от там и общия размер на печалбата, която трябва да им заплатим при една и съща норма на възвращаемост!

Тук оставям настрана много неудобни въпроси, като: Защо в последния момент (по информация от очевидци) е променена същността на единия договора от „Изгради, Експлоатирай, Прехвърли за един долар“ в „Изгради, Експлоатирай, Запази“? Или пък защо при обновяване на съществуваща централа държавата от 100% дял остава едва с 27% при положение, че обновяването е направено на практика с кредит, гарантиран от съществуващата централа и договора с държавата, а мощността е повишена едва със 7% (от 850 на 908 МВт)? Защо и от кого са закупени държавни активи от частни лица и препродадени на централите в пъти по-скъпо? И т.н. и т.н. От глупост или от корист. Или и от двете? Така или иначе, прокуратурата, сезирана от 4-те представителни организации на работодателите (АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ), не откри престъпления. **Корупция се доказва трудно, а глупостта не е криминализирана.**

2. Всички правителства след това са имали възможност да прекратят или предоговорят условията на договорите с по-изгодни за България разпоредби (главно поради неспазване на срокове за реализиране на инвестициите), но вместо това договорите бяха променени в полза на инвеститорите, като бяха добавени допълнителни обезпечения. В интерес на истината трябва да отбележим, че правителство на ГЕРБ предоговори по-добри за България цени, които плащаме на централите, когато не работят, но въпреки това те останаха в пъти по-високи от цените за студен резерв.

3. Няма други такива договори в ЕС. Имаше в Полша и Унгария, но бяха прекратени, след като страните станаха членове на ЕС, т.к. това е недопустима държавна помощ. Противоречи на правото на ЕС. Прекратени са отдавна и успешно за държавите. Обратно към действителността.

Но нека да оставим историята и да се върнем към настоящето. Нека „да гледаме напред“, както беше казал един наш състезател, след като беше загубил с нокаут.

Нека да разгледаме [ценовото Решение № Ц-19 от 01-07-2019 г. на КЕВР](#) за регулаторния период 01.07.2019г. – 30.06.2020 г. На стр. 19 КЕВР на база фючърси от съседни борси и др. информация мотивирано определя прогнозната годишна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2019 г. – 30.06.2020 г. в размер на 89,00 лв./MWh.

На стр. 50 и 51 КЕВР е определила/изчислила въз основа на съществуващите нормативни документи и Споразуменията за Изкупуване на Електроенергия (СИЕ) от т.н. „американски централи“ (а те са „така наречени“, защото, макар и с американски мажоритарни собственици, са български юридически лица) количествата електроенергия и цените по които обществения доставчик - НЕК АД следва да закупи от централите а именно:

От „Ей И Ес – ЗС Марица Изток 1“ ЕООД - 2 840 850 MWh по 225,03 лв./ MWh;

От „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД - 4 427 416 MWh по 159,25 лв./ MWh;

Само за справка - определената цена, по която общественият доставчик да закупува електроенергия от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, е 53,90 лв./MWh, а за ВЕЦ, собственост на НЕК, е 70,40лв./MWh. За да не бъдем упреknати, че премълчаваме част от истината, макар и да няма отношение към темата, ще споменем, че КЕВР задължава обществения доставчик НЕК да закупува известно количество електроенергия и от ТЕЦ „Марица изток 2“ ЕАД, в следствие на заповед на министъра на енергетиката, в размер 1 752 000 MWh по 135,30 лв./MWh.

Цената е сметната от КЕВР, а количеството – определено в заповедта на МЕ. Мотивите/основанието за над прогнозната цена са свързани с „регулиране на електроенергийната система за осигуряване на сигурността на снабдяването“. В интерес

на истината, това е производството само на един от осемте енергоблока на ТЕЦ МИ2, която е по-голяма и от двете т.н. американски централи взети заедно. Централата е ключов елемент на електро енергийната ни система и осигурява както основен товар за консумация, така и пълноценно участие в регулирането на честотата в системата при най-ниска себестойност между останалите топлоелектроцентрали. Държавната ТЕЦ МИ2 е единствената централа, която има връзка с трите нива на напрежение на ЕЕС на Република България – 110, 220 и 400 kV, което я прави основен фактор за устойчивата работа на ЕЕС, за ограничаване на разпространението на тежки аварии и подпомагане бързото възстановяване на системата.

Пак по същите съображения за пълнота на информацията ще споменем, че КЕВР определя и други по-високи цени за 2 вида производители на електроенергия – за централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия (когенерации) и за възобновяеми източници (ВЕИ). И за двата вида има европейски еко политики. Правото на ЕС и българско законодателство предвиждат допустима държавна помощ. Съвсем друг въпрос и достоен за отделна статия е за цените, количествата и времето на изграждане ВЕИ-та и защо ни трябваше „да преизпълняваме петилетката предсрочно“, ако днес можеше да ги изградим при цена под 30 евро за мегават час (по света се печелят търгове при цени под 20 евро, а рекорда в Португалия е под 17 евро). Ние ги изградихме и преизпълнихме дела на потребяваната енергия от ВЕИ-та 7-8 години предсрочно, но при цени, достигащи 10 пъти над тези, ако бяхме изпълнили ангажимента си през 2019/20 г.!

Тези грешки всички плащаме чрез Задължения към Обществото и/или чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. Но за това – друг път. То е минало непоправимо. Нека сега да се задоволим с факта, че това е позволена от правото на ЕС държавна помощ. И за да не пострада електроинтензивната европейска индустрия от високите цени на електроенергията, причинени от тази позволена държавна помощ за ВЕИ и когенерации, има позволена държавна помощ за електроинтензивните предприятия за компенсирание на това увеличение. Няма такава позволена държавна помощ обаче за компенсирание на високите цени от т.н. „американски централи“, защото държавната помощ, осигурявана за тях чрез СИЕ, е НЕПОЗВОЛЕНА. И за това тя не е и не може да бъде нотифицирана и респективно компенсирана.

Нека сега да видим на стр. 57 от горесцитираното решение на КЕВР какъв е размера на непозволената, неправомерна, нотифицирана държавна помощ за т.н. „американски централи“:

За ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ – 400 724 000 лева

За ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ - 300 933 000 лева

ОБЩО: - 701 657 000 лева.

Тези близо 702 млн. лева само за текущия едногодишен регулаторен период (от 01-07-2019 до 30-06-2020 г.) всички ние НАДПЛАЩАМЕ на двете централи чрез „Задължения към Обществото“ – надбавка в цената на електроенергията, която пряко оскъпява цената както за индустрията, така и за бита и чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, което косвено оскъпява цената отново за всички.

С колко се оскъпява цената на електроенергията с тази неправомерна държавна помощ? Лесно всеки може да сметне като раздели тези 701 657 000 лева на потреблението в България от 33 523 428 мегаватчаса (числото е взето от същото решение) ще получи 20,93 лв. за мегават час. Защо делим САМО на потреблението в страната? Ами защото тази непозволената държавна помощ не може да се изнася. Тя си е само за наша консумация. Или – скъпия ток е за нас, евтиния – за износ. Евтиния е за нашите конкуренти. И понеже после ще сравняваме цени с тях – нека да го превърнем в евро: 20,93 лв. / 1,95583 = 10,70 EUR за мегават час.

Някой ще каже: „стига сте плакали, ние имаме много евтин ток!“. Да, ама не! Това за индустрията е абсолютно невярно. За 2019 г. например средната цена на БНЕБ на референтния и представителен за пазарната цена сегмент „Ден напред“ е 47,46 евро (92,82 лева) лева за мегават час. Към тях трябва да прибавим 10,70 евро (20,93 лева) за мегават час, които НАДплащаме на т.н. американски централи, които плащаме ние и не плаща никой друг в Европа и получаваме 58,16 евро (113,75 лева) за мегаватчас. А честито – това е втората (след Гърция) най-висока цена в Европа!!! И да ни стане съвсем приятно, ще споменем само факта, че предприятията в Гърция плащат много по-ниска цена за електроенергията от същите предприятия в България. Това е така, защото гърците са се изхитрили да включват в борсовата си цена и някои такси, които другите страни не включват, а плащат в борсовата цена, а заплащат отделно.

Ето ги усреднените цени на пазара „Ден напред“ в Европа за 2019 г.:

Да не забравите да прибавите 10,70 евро за мегаватчас към цената за България!

$47,46 + 10,70 = 58,16 \text{ EUR/MWh}$ - това е съпоставимата цена!

Опитвам се да обясня, че българските предприятия плащат най-скъпия ток. Това влошава тяхната конкурентоспособност и задържа ръста на доходите /повече пари за ток – по-малко пари за заплати/. Много голям „принос“ за това имат ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ и ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“!

Следващият мит гласи: понеже тези централи са ни нужни, трябва да им плащаме тези пари, тази държавна помощ, макар и да не е позволена от правото на ЕС, защото толкова струва заради квотите и т.н., защото иначе ще фалират, ще затворят и какво ще правим тогава?! Това категорично не е вярно. Достатъчно е да погледнете финансовите им отчети – има ги в Търговския регистър. Приемаме, че всички разходи са необходими и присъщи. Ами за последните отчетени 3 години (2016, 2017 и 2018 г.) ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ има по 397 милиона лева средно годишно Нетен паричен поток от оперативна дейност. А за ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ сумата е по 220 милиона лева годишно.

Обръщам внимание на факта, че тези отчети не включват текущия регулаторен период в който им надплащаме 702 милиона лева общо. Отчетът за 2018-та включва половината от предходния – от 01-07-2018 до 30-06-2019г., когато сме им надплатили 548 милиона лева и половината на периода от 01-07-2017 до 30-06-2018 г., когато сме надплатили 486 милиона лева. Т.е. включват периоди, когато сме надплащали по малко. Всяка година ние надплащаме по силата на СИЕ все по-вече и повече!

Заб. 1. Ограничили сме се до 2016 г. назад във времето, т. к. 2015 г. беше годината на големите работодателски протести срещу „узаконения грабеж, кражбите и безхабрието в енергетиката и в подкрепа на дълбока реформа в сектора“ и ценовото решение на КЕВР беше отместено във времето. Има и др. несъпоставими особености.

2. Годишния регулаторен период започва от средата на годината, а годишните финансови отчети са за календарна година. За това няма достатъчна съпоставимост при едногодишен период. Ето защо разглеждаме 3-годишен период. Макар и дефазирани с половин година.

Добре се вижда, че оперативната печалба (ЕБИТА) на централите е напълно съпоставима с неправомерната държавна помощ, която те получават. Или казано по-ясно чрез високите цени на електроенергията, която българските потребители заплащат, двете централи непазарно изземват чрез механизмите на неправомерна държавна помощ стотици милиони лева от всички нас и така непазарно се обогатяват потискайки доходите на хората и конкурентоспособността на индустрията. Влошават конкурентоспособността на предприятията на истинските инвеститори и предприемачи, на тези които инвестират на свой риск и отговорност, без държавни гаранции, без държавна помощ, а още по-малко – неправомерна такава.

Какво да се прави? Представителните организации на работодателите - АИКБ, БТПП и КРИБ и на синдикатите – КНСБ посочиха в обща позиция от края на миналата година: „Дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия по преференциални цени от „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“ трябва да бъдат прекратени преди обявяването на търг за капацитети. Поводът да повдигнем остро въпроса отново точно сега е фактът, че инвестицията на една от централите вече е напълно изплатена. Това бе потвърдено и от Брюксел, и от наетата от българското правителство водеща световна консултантска компания. Категорични сме, че българските потребители нямат „излишни“ милиони за неправомерни печалби на централите чрез недопустима държавна помощ.

В същото време **цените на електроенергия за индустрията в България отново са най-високи в ЕС** и търпението ни се изчерпва. Време за поредно отлагане вече няма. Предстои въвеждане на капацитетен механизъм, при който въглищните централи могат да получат средства в конкуренция с други производители от страната и чужбина и съобразно европейските правила /след нотификация – допустима държавна помощ/. Каква е ситуацията с въпросните две централи? По силата на подписани договори преди присъединяването на България към ЕС те получават в противоречие с правото на ЕС държавна помощ. Само за регулаторната година от 01.07.2019 г. до 30.06.2020 г., без необходимото в такива случаи одобрение от ЕК, над 700 млн. лв. ще се платят непазарно на инвеститорите в „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“, от които 301 млн. лева са за втората, изплатена напълно електроцентрала. Припомняме, че държавните гаранции за инвестиции се забраняват от Договора за функциониране на ЕС, който е подписан и от България по време на присъединяването. Да, двете централи са нужни на българската енергийна система. Без тяхното производство няма да има достатъчно електроенергия. Да, те ползват местен ресурс – български въглища. Но за тях важат същите правила и закони. Конкуренцията и върховенството на правото е за всички!“

За да продължи (макар и най-вероятно само още 5 години) използването на въглищни електроцентрали в България, е необходимо да разработим, а Брюксел да одобри, механизъм за осигуряване на капацитети, по който да се проведе търг. Право за участие ще имат както български, така и чуждестранни производители на енергия. Квоти за недостигащите без въглищни централи капацитети (правомерна държавна помощ) ще получат тези, които предложат по-ниски цени. Това са правилата в ЕС. Но двете централи не искат да ги спазват. Конкуренцията е за другите, не и за тях! Върховенството на закона е за другите, не и за тях!

Нека Бог да ни пази от такива инвеститори, които с помощта на държавата ни бъркат дълбоко в джоба! От разбойниците сами ще се пазим. Но не е луд този, който яде зелника. Луд е този, който му позволява!

Ако държавата няма волята и куража да прекрати тази неправомерна държавна помощ, този грабеж, нека да я заплаща тя от бюджета, а не да товари потребителите със скъп ток. А не да способства за влошаване конкурентоспособността на почтения бизнес и да потиска икономическия растеж и доходите на хората. И понеже държавата няма свои пари (тя ги събира от нас данъкоплатците), може да ги набави, като посъкрати малко раздутата държавна и общинска администрация и ограничи кражбите.

✓ Кой яде от енергийната баница?

Тези дни гледаме рекламни клипове по ТВ, четем платени публикации в медиите, четем авторски материали на „независими“ енергийни и прочие експерти, слушаеме лекции, които ни казват колко хубави, чисти и потребни са т.н. американски централи, как без тях не можем и как в никакъв случай не трябва да се прекратяват/променят договорите за дългосрочно изкупуване на електроенергия на преференциални цени! Че цените не са чак толкова високи /има и по-високи/, че трябва да сме им вечно благодарни, че са инвестирали в такова лошо и опасно място като България и т.н.

Това пише в свой коментар за Investor.bg Васил Велев, председател на Управителния съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България. Публикуваме мнението му без редакторска намеса:

"Ето малко исторически факти:

1. Договорите (за изграждане на едната и рехабилитация на съществуващата друга ТЕЦ) са подписани в последните дни от управлението на Иван Костов. Те гарантират възвръщането на инвестициите на инвеститорите с добра печалба отгоре, като прехвърлят ВСИЧКИ рискове от оскъпяване по всякакви поводи и причини върху българския потребител.

Нещо повече – колкото по-разточителни са в харчовете инвеститорите, толкова по-добре за тях и респективно по-зле за България, защото се увеличава базата, а от там и общия размер на печалбата, която трябва да им заплатим при една и съща норма на възвращаемост!

Тук оставям настрана много неудобни въпроси, като: Защо в последния момент (по информация от очевидци) е променена същността на единия договора от "Изгради, Експлоатирай, Прехвърли за един долар" в „Изгради, Експлоатирай, Запази“? Или пък защо при обновяване на съществуваща централа държавата от 100% дял остава едва с 27% при положение, че обновяването е направено на практика с кредит, гарантиран от съществуващата централа и договора с държавата, а мощността е повишена едва със 7% (от 850 на 908 МВт)? Защо и от кого са закупени държавни активи от частни лица и препродадени на централите в пъти по-скъпо? И т.н. и т.н.. От глупост или от корист. Или и от двете? Така или иначе, прокуратурата, сезирана от 4-те представителни организации на работодателите (АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ), не откри престъпления. **Корупция се доказва трудно, а глупостта не е криминализирана.**

2. Всички правителства след това са имали възможност да прекратят или предоговорят условията на договорите с по-изгодни за България разпоредби (главно поради неспазване на срокове за реализиране на инвестициите), но вместо това договорите бяха променени в полза на инвеститорите, като бяха добавени допълнителни обезпечения. В интерес на истината трябва да отбележим, че правителство на ГЕРБ предоговори по-добри за България цени, които плащаме на централите, когато не работят, но въпреки това те останаха в пъти по-високи от цените за студен резерв.

3. Няма други такива договори в ЕС. Имаше в Полша и Унгария, но бяха прекратени, след като страните станаха членове на ЕС, т.к. това е недопустима държавна помощ. Противоречи на правото на ЕС. Прекратени са отдавна и успешно за държавите. Обратно към действителността.

Но нека да оставим историята и да се върнем към настоящето. Нека „да гледаме напред“, както беше казал един наш състезател, след като беше загубил с нокаут.

Нека да разгледаме ценовото Решение № Ц-19 от 01-07-2019 г. на КЕВР за регулаторния периода 01.07.2019г. – 30.06.2020 г. На стр. 19 КЕВР на база фючърси от съседни борси и др. информация мотивирано определя прогнозната годишна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2019 г. – 30.06.2020 г. в размер на 89,00 лв./MWh.

На стр. 50 и 51 КЕВР е определила/изчислила въз основа на съществуващите нормативни документи и Споразуменията за Изкупуване на Електроенергия (СИЕ) от т.н. „американски централи“ (а те са „така наречени“, защото, макар и с американски мажоритарни собственици, са български юридически лица) количествата електроенергия и цените по които обществения доставчик - НЕК АД следва да закупи от централите а именно:

От „Ей И Ес – ЗС Марица Изток 1“ ЕООД - 2 840 850 MWh по 225,03 лв./ MWh;

От „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД - 4 427 416 MWh по 159,25 лв./ MWh;

Само за справка - определената цена, по която общественият доставчик да закупува електроенергия от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, е 53,90 лв./MWh, а за ВЕЦ, собственост на НЕК, е 70,40лв./MWh. За да не бъдем упрекнати, че премълчаваме част от истината, макар и да няма отношение към темата, ще споменем, че КЕВР задължава обществения доставчик НЕК да закупува известно количество електроенергия и от ТЕЦ „Марица изток 2“ ЕАД, в следствие на заповед на министъра на енергетиката, в размер 1 752 000 MWh по 135,30 лв./MWh.

Цената е сметната от КЕВР, а количеството – определено в заповедта на МЕ. Мотивите/основанието за над прогнозната цена са свързани с „регулиране на електроенергийната система за осигуряване на сигурността на снабдяването“. В интерес на истината, това е производството само на един от осемте енергоблока на ТЕЦ МИ2, която е по-голяма и от двете т.н. американски централи взети заедно. Централата е ключов елемент на електро енергийната ни система и осигурява както основен товар за консумация, така и пълноценно участие в регулирането на честотата в системата при най-ниска себестойност между останалите топлоелектроцентрали. Държавната ТЕЦ МИ2 е единствената централа, която има връзка с трите нива на напрежение на ЕЕС на Република България – 110, 220 и 400 kV, което я прави основен фактор за устойчивата работа на ЕЕС, за ограничаване на разпространението на тежки аварии и подпомагане бързото възстановяване на системата.

Пак по същите съображения за пълнота на информацията ще споменем, че КЕВР определя и други по-високи цени за 2 вида производители на електроенергия – за централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия (когенерации) и за възобновяеми източници (ВЕИ). И за двата вида има европейски еко политики. Правото на ЕС и българско законодателство предвиждат допустима държавна помощ. Съвсем друг въпрос и достоен за отделна статия е за цените, количествата и времето на изграждане ВЕИ-та и защо ни трябваше „да преизпълняваме петилетката предсрочно“, ако днес можеше да ги изградим при цена под 30 евро за мегават час (по света се печелят търгове при цени под 20 евро,

а рекорда в Португалия е под 17 евро). Ние ги изградихме и изпълнихме дела на потребяваната енергия от ВЕИ-та 7-8 години предсрочно, но при цени, достигащи 10 пъти над тези, ако бяхме изпълнили ангажимента си през 2019/20 г.!

Тези грешки всички плащаме чрез Задължения към Обществото и/или чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. Но за това – друг път. То е минало непоправимо. Нека сега да се задоволим с факта, че това е позволена от правото на ЕС държавна помощ. И за да не пострада електроинтензивната европейска индустрия от високите цени на електроенергията, причинени от тази позволена държавна помощ за ВЕИ и когенерации, има позволена държавна помощ за електроинтензивните предприятия за компенсиране на това увеличение. Няма такава позволена държавна помощ обаче за компенсиране на високите цени от т.н. „американски централи“, защото държавната помощ, осигурявана за тях чрез СИЕ, е НЕПОЗВОЛЕНА. И за това тя не е и не може да бъде нотифицирана и респективно компенсирана. Нека сега да видим на стр. 57 от горесцитираното решение на КЕВР какъв е размера на непозволената, неправомерна, ненотифицирана държавна помощ за т.н. „американски централи“:

За ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ – 400 724 000 лева

За ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ - 300 933 000 лева

ОБЩО: - 701 657 000 лева.

Тези близо 702 млн. лева само за текущия едногодишен регулаторен период (от 01-07-2019 до 30-06-2020 г.) всички ние НАДПЛАЩАМЕ на двете централи чрез „Задължения към Обществото“ – надбавка в цената на електроенергията, която пряко оскъпява цената както за индустрията, така и за бита и чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, което косвено оскъпява цената отново за всички.

С колко се оскъпява цената на електроенергията с тази неправомерна държавна помощ? Лесно всеки може да сметне като раздели тези 701 657 000 лева на потреблението в България от 33 523 428 мегаватчаса (числото е взето от същото решение) ще получи 20,93 лв. за мегават час. Защо делим САМО на потреблението в страната? Ами защото тази непозволената държавна помощ не може да се изнася. Тя си е само за наша консумация. Или – скъпия ток е за нас, евтиния – за износ. Евтиния е за нашите конкуренти. И понеже после ще сравняваме цени с тях – нека да го превърнем в евро: 20,93 лв. / 1,95583 = 10,70 EUR за мегават час.

Някой ще каже: „стига сте плакали, ние имаме много евтин ток!“. Да, ама не! Това за индустрията е абсолютно невярно. За 2019 г. например средната цена на БНЕБ на референтния и представителен за пазарната цена сегмент „Ден напред“ е 47,46 евро (92,82 лева) лева за мегават час. Към тях трябва да прибавим 10,70 евро (20,93 лева) за мегават час, които НАДплащаме на т.н. американски централи, които плащаме ние и не плаща никой друг в Европа и получаваме 58,16 евро (113,75 лева) за мегаватчас. А честито – това е втората (след Гърция) най-висока цена в Европа!!! И да ни стане съвсем приятно, ще споменем само факта, че предприятията в Гърция плащат много по-ниска цена за електроенергията от същите предприятия в България. Това е така, защото гърците са се изхитрили да включват в борсовата си цена и някои такси, които другите страни не включват, а плащат в борсовата цена, а заплащат отделно.

Ето ги усреднените цени на пазара „Ден напред“ в Европа за 2019 г.:

Да не забравите да прибавите 10,70 евро за мегаватчас към цената за България! $47,46 + 10,70 = 58,16$ EUR/MWh - това е съпоставимата цена!

Опитвам се да обясня, че българските предприятия плащат най-скъпия ток. Това влошава тяхната конкурентноспособност и задържа ръста на доходите /повече пари за ток – по-малко пари за заплати/. Много голям „принос“ за това имат ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ и ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“!

Следващият мит гласи: понеже тези централи са ни нужни, трябва да им плащаме тези пари, тази държавна помощ, макар и да не е позволена от правото на ЕС, защото толкова струва заради квотите и т.н., защото иначе ще фалират, ще затворят и какво ще правим тогава?! Това категорично не е вярно. Достатъчно е да погледнете финансовите им отчети – има ги в Търговския регистър. Приемаме, че всички разходи са необходими и присъщи. Ами за последните отчетени 3 години (2016, 2017 и 2018 г.) ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ има по 397 милиона лева средно годишно Нетен паричен поток от оперативна дейност. А за ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ сумата е по 220 милиона лева годишно.

Обръщам внимание на факта, че тези отчети не включват текущия регулаторен период в който им надплащаме 702 милиона лева общо. Отчетът за 2018-та включва половината от предходния – от 01-07-2018 до 30-06-2019г., когато сме им надплатили 548 милиона лева и половината на периода от 01-07-2017 до 30-06-2018 г., когато сме надплатили 486 милиона лева. Т.е. включват периоди, когато сме надплащали по малко. Всяка година ние надплащаме по силата на СИЕ все по-вече и повече!

Ето колко надплащаме на двете централи по регулаторни периоди в млн. лева:

Регулаторен период	Ей И Ес ЗС	КонтурГлобал	ОБЩО
Решение на КЕВР	Марица Изток 1	Марица Изток 3	
01.07.2016 - 30.06.2017 Ц-19/30-06-2016	314,765	170,429	485,194
01.07.2017 - 30.06.2018 Ц-19/01-07-2017	317,168	168,878	486,046
01.07.2018 - 30.06.2019 Ц-11/01-07-2018	341,146	207,17	548,316
ОБЩО за 3 години:	973,079	546,477	1519,556
СРЕДНО за година:	324,360	182,159	506,519

01.07.2019 - 30.06.2020 Ц-19/01-07-2019	400,724	300,933	701,657
--	---------	---------	---------

А ето какви са печалбите на двете централи преди данъци, лихви и амортизации (ЕВИТА) в млн. лева:

Годишен Финансов Отчет	Ей И Ес ЗС	КонтурГлобал	ОБЩО
За година	Марица Изток 1	Марица Изток 3	
2016	270,202	192,634	462,836
2017	262,239	210,583	472,822
2018	236,674	194,191	430,865
ОБЩО за 3 години:	769,115	597,408	1366,523
СРЕДНО за година:	256,372	199,136	455,508

2019	?	?	?
------	---	---	---

Заб. 1. Ограничили сме се до 2016 г. назад във времето, т. к. 2015 г. беше годината на големите работодателски протести срещу „узаконения грабеж, кражбите и безхабрието в енергетиката и в подкрепа на дълбока реформа в сектора“ и ценовото решение на КЕВР беше отместено във времето. Има и др. несъпоставими особености.
2. Годишния регулаторен период започва от средата на годината, а годишните финансови отчети са за календарна година. За това няма достатъчна съпоставимост при едногодишен период. Ето защо разглеждаме 3-годишен период. Макар и дефазиран с половин година.

Добре се вижда, че оперативната печалба (ЕВИТА) на централите е напълно съпоставима с неправомерната държавна помощ, която те получават. Или казано по-ясно чрез високите цени на електроенергията, която българските потребители заплащат, двете централи непазарно изземват чрез механизмите на неправомерна държавна помощ стотици милиони лева от всички нас и така непазарно се обогатяват потискайки доходите на хората и конкурентоспособността на индустрията. Влошават конкурентоспособността на предприятията на истинските инвеститори и предприемачи, на тези които инвестират на свой риск и отговорност, без държавни гаранции, без държавна помощ, а още по-малко – неправомерна такава.

Какво да се прави? Представителните организации на работодателите - АИКБ, БТПП и КРИБ и на синдикатите – КНСБ посочиха в обща позиция от края на миналата година: „Дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия по преференциални цени от „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“ трябва да бъдат прекратени преди обявяването на търг за капацитети. Поводът да повдигнем остро въпроса отново точно сега е фактът, че инвестицията на една от централите вече е напълно изплатена. Това бе потвърдено и от Брюксел, и от наетата от българското правителство водеща световна консултантска компания. Категорични сме, че българските потребители нямат „излишни“ милиони за неправомерни печалби на централите чрез недопустима държавна помощ.

В същото време цените на електроенергия за индустрията в България отново са най-високи в ЕС и търпението ни се изчерпва. Време за поредно отлагане вече няма. Предстои въвеждане на капацитетен механизъм, при който възглицните централи могат да получат средства в конкуренция с други производители от страната и чужбина и съобразно европейските правила /след нотификация – допустима държавна помощ/. Каква е ситуацията с въпросните две централи? По силата на подписани договори преди присъединяването на България към ЕС те получават в противоречие с правото на ЕС държавна помощ. Само за регулаторната година от 01.07.2019 г. до 30.06.2020 г., без необходимото в такива случаи одобрение от ЕК, над 700 млн. лв. ще се платят непазарно на инвеститорите в „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“, от които 301 млн. лева са за втората, изплатена напълно електроцентрала. Припомняме, че

държавните гаранции за инвестиции се забраняват от Договора за функциониране на ЕС, който е подписан и от България по време на присъединяването. Да, двете централи са нужни на българската енергийна система. Без тяхното производство няма да има достатъчно електроенергия. Да, те ползват местен ресурс – български въглища. Но за тях важат същите правила и закони. Конкуренцията и върховенството на правото е за всички!“

За да продължи (макар и най-вероятно само още 5 години) използването на въглищни електроцентрали в България, е необходимо да разработим, а Брюксел да одобри, механизъм за осигуряване на капацитети, по който да се проведе търг. Право за участие ще имат както български, така и чуждестранни производители на енергия. Квоти за недостигащите без въглищни централи капацитети (правомерна държавна помощ) ще получат тези, които предложат по-ниски цени. Това са правилата в ЕС. Но двете централи не искат да ги спазват. Конкуренцията е за другите, не и за тях! Върховенството на закона е за другите, не и за тях!

Нека Бог да ни пази от такива инвеститори, които с помощта на държавата ни бъркат дълбоко в джоба! От разбойниците сами ще се пазим. Но не е луд този, който яде зелника. Луд е този, който му позволява!

Ако държавата няма волята и куража да прекрати тази неправомерна държавна помощ, този грабеж, нека да я заплаща тя от бюджета, а не да товари потребителите със скъп ток. А не да способства за влошаване конкурентоспособността на почтения бизнес и да потиска икономическия растеж и доходите на хората. И понеже държавата няма свои пари (тя ги събира от нас данъкоплатците), може да ги набави, като посъкрати малко раздутата държавна и общинска администрация и ограничи кражбите“.

Vesti.bg

✓ Кой яде от енергийната баница?

Само за година българският данъкоплатец дава над 700 млн. лв. неправомерна държавна помощ на „американските централи“, твърди в свой коментар Васил Велев

Публикуваме коментар на Васил Велев, председател на Управителния съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България, от Investor.bg:

Тези дни гледаме рекламни клипове по ТВ, четем платени публикации в медиите, четем авторски материали на „независими“ енергийни и прочие експерти, слушаме лекции, които ни казват колко хубави, чисти и потребни са т.н. американски централи, как без тях не можем и как в никакъв случай не трябва да се прекратяват/променят договорите за дългосрочно изкупуване на електроенергия на преференциални цени! Че цените не са чак толкова високи /има и по-високи/, че трябва да сме им вечно благодарни, че са инвестирали в такова лошо и опасно място като България и т.н.

Ето малко исторически факти:

1. Договорите (за изграждане на едната и рехабилитация на съществуващата друга ТЕЦ) са подписани в последните дни от управлението на Иван Костов. Те гарантират възвръщането на инвестициите на инвеститорите с добра печалба отгоре, като прехвърлят ВСИЧКИ рискове от оскъпяване по всякакви поводи и причини върху българския потребител. Нещо повече – колкото по-разточителни са в харчовите инвеститорите, толкова по-добре за тях и респективно по-зле за България, защото се увеличава базата, а от там и общия размер на печалбата, която трябва да им заплатим при една и съща норма на възвращаемост!

Тук оставям настрана много неудобни въпроси, като: Защо в последния момент (по информация от очевидци) е променена същността на единия договора от “Изгради, Експлоатирай, Прехвърли за един долар“ в „ Изгради, Експлоатирай, Запази“? Или пък защо при обновяване на съществуваща централа държавата от 100% дял остава едва с 27% при положение, че обновяването е направено на практика с кредит, гарантиран от съществуващата централа и договора с държавата, а мощността е повишена едва със 7% (от 850 на 908 MWt)? Защо и от кого са закупени държавни активи от частни лица и препродадени на централите в пъти по-скъпо? И т.н. и т.н.. От глупост или от корист. Или и от двете? Така или иначе, прокуратурата, сезирана от 4-те представителни организации на работодателите (АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ), не откри престъпления. **Корупция се доказва трудно, а глупостта не е криминализирана.**

2. Всички правителства след това са имали възможност да прекратят или предоговорят условията на договорите с по-изгодни за България разпоредби (главно поради неспазване на срокове за реализиране на инвестициите), но вместо това договорите бяха променени в полза на инвеститорите, като бяха добавени допълнителни обезпечения. В интерес на истината трябва да отбележим, че правителство на ГЕРБ предоговори по-добри за България цени, които плащаме на централите, когато не работят, но въпреки това те останаха в пъти по-високи от цените за студен резерв.

3. Няма други такива договори в ЕС. Имаше в Полша и Унгария, но бяха прекратени, след като страните станаха членове на ЕС, т.к. това е недопустима държавна помощ. Противоречи на правото на ЕС. Прекратени са отдавна и успешно за държавите. Обратно към действителността.

Но нека да оставим историята и да се върнем към настоящето. Нека „да гледаме напред“, както беше казал един наш състезател, след като беше загубил с нокаут.

Нека да разгледаме ценовото Решение № Ц-19 от 01-07-2019 г. на КЕВР за регулаторния период 01.07.2019г. – 30.06.2020 г. На стр. 19 КЕВР на база фючърси от съседни борси и др. информация мотивирано определя прогнозната годишна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2019 г. – 30.06.2020 г. в размер на 89,00 лв./MWh.

На стр. 50 и 51 КЕВР е определила/изчислила въз основа на съществуващите нормативни документи и Споразуменията за Изкупуване на Електроенергия (СИЕ) от т.н. „американски централи“ (а те са „така наречени“, защото, макар и с американски мажоритарни собственици, са български юридически лица) количествата електроенергия и цените по които обществения доставчик - НЕК АД следва да закупи от централите а именно:

От „Ей И Ес – ЗС Марица Изток 1“ ЕООД - 2 840 850 MWh по 225,03 лв./ MWh;

От „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД - 4 427 416 MWh по 159,25 лв./ MWh;

Само за справка - определената цена, по която общественият доставчик да закупува електроенергия от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, е 53,90 лв./MWh, а за ВЕЦ, собственост на НЕК, е 70,40лв./MWh. За да не бъдем упрекнати, че премълчаваме част от истината, макар и да няма отношение към темата, ще споменем, че КЕВР задължава обществения доставчик НЕК да закупува известно количество електроенергия и от ТЕЦ „Марица изток 2“ ЕАД, в следствие на заповед на министъра на енергетиката, в размер 1 752 000 MWh по 135,30 лв./MWh.

Цената е сметната от КЕВР, а количеството – определено в заповедта на МЕ. Мотивите/основанието за над прогнозната цена са свързани с „регулиране на електроенергийната система за осигуряване на сигурността на снабдяването“. В интерес на истината, това е производството само на един от осемте енергоблока на ТЕЦ МИ2, която е по-голяма и от двете т.н. американски централи взети заедно. Централата е ключов елемент на електро енергийната ни система и осигурява както основен товар за консумация, така и пълноценно участие в регулирането на честотата в системата при най-ниска себестойност между останалите топлоелектроцентрали. Държавната ТЕЦ МИ2 е единствената централа, която има връзка с трите нива на напрежение на ЕЕС на Република България – 110, 220 и 400 kV, което я прави основен фактор за устойчивата работа на ЕЕС, за ограничаване на разпространението на тежки аварии и подпомагане бързото възстановяване на системата.

Пак по същите съображения за пълнота на информацията ще споменем, че КЕВР определя и други по-високи цени за 2 вида производители на електроенергия – за централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия (когенерации) и за възобновяеми източници (ВЕИ). И за двата вида има европейски еко политики. Правото на ЕС и българско законодателство предвиждат допустима държавна помощ. Съвсем друг въпрос и достоен за отделна статия е за цените, количествата и времето на изграждане ВЕИ-та и защо ни трябваше „да изпълняваме петилетката предсрочно“, ако днес можеше да ги изградим при цена под 30 евро за мегават час (по света се печелят търгове при цени под 20 евро, а рекорда в Португалия е под 17 евро). Ние ги изградихме и изпълнихме дела на потребяваната енергия от ВЕИ-та 7-8 години предсрочно, но при цени, достигащи 10 пъти над тези, ако бяхме изпълнили ангажимента си през 2019/20 г.!

Тези грешки всички плащаме чрез Задължения към Обществото и/или чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. Но за това – друг път. То е минало непоправимо. Нека сега да се задоволим с факта, че това е позволена от правото на ЕС държавна помощ. И за да не пострада електроинтензивната европейска индустрия от високите цени на електроенергията, причинени от тази позволена държавна помощ за ВЕИ и когенерации, има позволена държавна помощ за електроинтензивните предприятия за компенсирание на това увеличение. Няма такава позволена държавна помощ обаче за компенсирание на високите цени от т.н. „американски централи“, защото държавната помощ, осигурявана за тях чрез СИЕ, е НЕПОЗВОЛЕНА. И за това тя не е и не може да бъде нотифицирана и респективно компенсирана. Нека сега да видим на стр. 57 от горесцитираното решение на КЕВР какъв е размера на непозволената, неправомерна, ненотифицирана държавна помощ за т.н. „американски централи“:

За ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ – 400 724 000 лева

За ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ - 300 933 000 лева

ОБЩО: - 701 657 000 лева.

Тези близо 702 млн. лева само за текущия едногодишен регулаторен период (от 01-07-2019 до 30-06-2020 г.) всички ние НАДПЛАЩАМЕ на двете централи чрез „Задължения към Обществото“ – надбавка в цената на електроенергията, която пряко оскъпява цената както за индустрията, така и за бита и чрез Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, което косвено оскъпява цената отново за всички.

С колко се оскъпява цената на електроенергията с тази неправомерна държавна помощ? Лесно всеки може да сметне като раздели тези 701 657 000 лева на потреблението в България от 33 523 428 мегаватчаса (числото е взето от същото решение) ще получи 20,93 лв. за мегават час. Защо делим САМО на потреблението в страната? Ами защото тази непозволената държавна помощ не може да се изнася. Тя си е само за наша консумация. Или – скъпия ток е за нас, евтиния – за износ. Евтиния е за нашите конкуренти. И понеже после ще сравняваме цени с тях – нека да го превърнем в евро: 20,93 лв. / 1,95583 = 10,70 EUR за мегават час.

Някой ще каже: „стига сте плакали, ние имаме много евтин ток!“. Да, ама не! Това за индустрията е абсолютно невярно. За 2019 г. например средната цена на БНЕБ на референтния и представителен за пазарната цена сегмент „Ден напред“ е 47,46 евро (92,82 лева) лева за мегават час. Към тях трябва да прибавим 10,70 евро (20,93 лева) за мегават час, които НАДплащаме на т.н. американски централи, които плащаме ние и не плаща никой друг в Европа и получаваме 58,16 евро (113,75 лева) за мегаватчас. А честито – това е втората (след Гърция) най-висока цена в Европа!!! И да ни стане съвсем приятно, ще споменем само факта, че предприятията в Гърция плащат много по-ниска цена за електроенергията от същите предприятия в България. Това е така, защото гърците са се изхитрили да включват в борсовата си цена и някои такси, които другите страни не включват, а плащат в борсовата цена, а заплащат отделно.

Ето ги усреднените цени на пазара „Ден напред“ в Европа за 2019 г.:

Да не забравите да прибавите 10,70 евро за мегаватчас към цената за България!
 $47,46 + 10,70 = 58,16$ EUR/MWh - това е съпоставимата цена!

Опитвам се да обясня, че българските предприятия плащат най-скъпия ток. Това влошава тяхната конкурентоспособност и задържа ръста на доходите /повече пари за ток – по-малко пари за заплати/. Много голям „принос“ за това имат ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ и ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“!

Следващият мит гласи: понеже тези централи са ни нужни, трябва да им плащаме тези пари, тази държавна помощ, макар и да не е позволена от правото на ЕС, защото толкова струва заради квотите и т.н., защото иначе ще фалират, ще затворят и какво ще правим тогава?! Това категорично не е вярно. Достатъчно е да погледнете финансовите им отчети – има ги в Търговския регистър. Приемаме, че всички разходи са необходими и присъщи. Ами за последните отчетени 3 години (2016, 2017 и 2018 г.) ТЕЦ „Ей И Ес Марица Изток 1“ има по 397 милиона лева средно годишно Нетен паричен поток от оперативна дейност. А за ТЕЦ „КонтурГлобал Марица Изток 3“ сумата е по 220 милиона лева годишно.

Обръщам внимание на факта, че тези отчети не включват текущия регулаторен период в който им надплащаме 702 милиона лева общо. Отчетът за 2018-та включва половината от предходния – от 01-07-2018 до 30-06-2019г., когато сме им надплатили 548 милиона лева и половината на периода от 01-07-2017 до 30-06-2018 г., когато сме надплатили 486 милиона лева. Т.е. включват периоди, когато сме надплащали по малко. Всяка година ние надплащаме по силата на СИЕ Заб. 1. Ограничили сме се до 2016 г. назад във времето, т. к. 2015 г. беше годината на големите работодателски протести срещу „узаконения грабеж, кражбите и безхабрието в енергетиката и в подкрепа на дълбока реформа в сектора“ и ценовото решение на КЕВР беше отместено във времето. Има и др. несъпоставими особености. 2. Годишния регулаторен период започва от средата на годината, а годишните финансови отчети са за календарна година. За това няма достатъчна съпоставимост при едногодишен период. Ето защо разглеждаме 3-годишен период. Макар и дефазирани с половин година.

Добре се вижда, че оперативната печалба (ЕБИТА) на централите е напълно съпоставима с неправомерната държавна помощ, която те получават. Или казано по-ясно чрез високите цени на електроенергията, която българските потребители заплащат, двете централи непазарно изземват чрез механизмите на неправомерна държавна помощ стотици милиони лева от всички нас и така непазарно се обогатяват потискайки доходите на хората и конкурентоспособността на индустрията. Влошават конкурентоспособността на предприятията на истинските инвеститори и предприемачи, на тези които инвестират на свой риск и отговорност, без държавни гаранции, без държавна помощ, а още по-малко – неправомерна такава.

Какво да се прави? Представителните организации на работодателите - АИКБ, БТПП и КРИБ и на синдикатите – КНСБ посочиха в обща позиция от края на миналата година: „Дългосрочните договори за изкупуване на електроенергия по преференциални цени от „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“ трябва да бъдат прекратени преди обявяването на търг за капацитети. Поводът да повдигнем остро въпроса отново точно сега е фактът, че инвестицията на една от централите вече е напълно изплатена. Това бе потвърдено и от Брюксел, и от наетата от българското правителство водеща световна консултантска компания. Категорични сме, че българските потребители нямат „излишни“ милиони за неправомерни печалби на централите чрез недопустима държавна помощ. В същото време цените на електроенергия за индустрията в България отново са най-високи в ЕС и търпението ни се изчерпва. Време за поредно отлагане вече няма. Предстои въвеждане на капацитетен механизъм, при който възлищните централи могат да получат средства в конкуренция с други производители от страната и чужбина и съобразно европейските правила /след нотификация – допустима държавна помощ/. Каква е ситуацията с въпросните две централи? По силата на подписани договори преди присъединяването на България към ЕС те получават в противоречие с правото на ЕС държавна помощ. Само за регулаторната година от 01.07.2019 г. до 30.06.2020 г., без необходимото в такива случаи одобрение от ЕК, над 700 млн. лв. ще се платят непазарно на инвеститорите в „Ей и Ес – ЗС Марица изток 1“ и „Контур Глобал Марица изток 3“, от които 301 млн. лева са за втората, изплатена напълно електроцентрала. Припомняме, че държавните гаранции за инвестиции се забраняват от Договора за функциониране на ЕС, който е подписан и от България по време на присъединяването. Да, двете централи са нужни на българската енергийна система. Без тяхното производство

няма да има достатъчно електроенергия. Да, те ползват местен ресурс – български въглища. Но за тях важат същите правила и закони. Конкуренцията и върховенството на правото е за всички!“

За да продължи (макар и най-вероятно само още 5 години) използването на въглищни електроцентрали в България, е необходимо да разработим, а Брюксел да одобри, механизъм за осигуряване на капацитети, по който да се проведе търг. Право за участие ще имат както български, така и чуждестранни производители на енергия. Квоти за недостигащите без въглищни централи капацитети (правомерна държавна помощ) ще получат тези, които предложат по-ниски цени. Това са правилата в ЕС. Но двете централи не искат да ги спазват. Конкуренцията е за другите, не и за тях! Върховенството на закона е за другите, не и за тях!

Нека Бог да ни пази от такива инвеститори, които с помощта на държавата ни бъркат дълбоко в джоба! От разбойниците сами ще се пазим. Но не е луд този, който яде зелника. Луд е този, който му позволява!

Ако държавата няма волята и куража да прекрати тази неправомерна държавна помощ, този грабеж, нека да я заплаща тя от бюджета, а не да товари потребителите със скъп ток. А не да способства за влошаване конкурентоспособността на почтения бизнес и да потиска икономическия растеж и доходите на хората. И понеже държавата няма свои пари (тя ги събира от нас данъкоплатците), може да ги набави, като посъкрати малко раздутата държавна и общинска администрация и ограничи кражбите.

[НОВА ТВ](#)

✓ Васил Велев: Минималната заплата трябва да се договаря между работодатели и синдикати

“Смятаме, че минималната работна заплата трябва да се договаря между работодатели и синдикати. Смятаме, че минималните заплати трябва да са различни за всичките икономически дейности. Имаме сектори, където средната заплата е над 3 000 лева, и други, където е под 1 000 лв. Има разликата три пъти в средните заплати”, заяви в предаването „Плюс-Минус. Коментарът след новините“ председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев.

„Минимална заплата във всички случаи да е една и съща не изпълнява функциите си. В половин Европа, като брой наети работници, минималната месечна работна заплата не се определя от правителството, а от работодатели и синдикати. Там, където няма месечно определяна минимална заплата от правителството, средната заплата е с 60% по-висока”, обяви той.

„Смятаме, че зрелите индустриални отношения и добрият диалог между работодатели и синдикати са конкурентно предимство. Постигнали сме съгласие, че трябва да направим още един опит за договаряне на прозрачен механизъм, по който да се определя минималната работна заплата. За 2021 година отсега знаем, че ще е 650 лв. За това правим опити за 2022 г. за механизъм, който да я договаря. Ако погледнем назад, малко над 10% беше ръстът на средната работна заплата за изтеклата година, а малко под 10% е ръстът на минималната. Тоест за миналата година се движат в пакет”, обясни Велев.

„Важно е съотношението между минимална и средна заплата. Също и съотношението по икономически дейности и по региони. В някои от тях минималната ще се изравни със средната. Това важи и за някои икономически дейности, което не е добре”, смята той.

Според Велев в България няма безработица, а по-скоро глад за работници, включително и неквалифицирани и необразовани.

Целия разговор гледайте във [видеото](#).

[В. Банкеръ](#)

✓ АИКБ настоява минималната заплата да се договаря между работодатели и синдикати

От Асоциацията на индустриалния капитал в България настояват размерът на минималната заплата да се договаря между работодатели и синдикати. Това стана ясно от думите на председателя на асоциацията Васил Велев.

“Смятаме, че минималните заплати трябва да са различни за всичките икономически дейности. Имаме сектори, където средната заплата е над 3000 лева и други, където е под 1000 лв. Има разликата 3 пъти в средните заплати. Минимална заплата във всички случаи да е една и съща не изпълнява функциите си. В половин Европа, като брой наети работници, минималната месечна работна заплата не се определя от правителството, а от работодатели и синдикати. Там, където няма месечно определяна минимална заплата от правителството, средната заплата е с 60% по-висока”, заяви Велев пред Нова телевизия.

По думите му зрелите индустриални отношения и добрият диалог между работодатели и синдикати са конкурентно предимство. Председателят на асоциацията подчерта, че трябва да се направи още един опит за договаряне на прозрачен механизъм, по който да се определя минималното възнаграждение. "За 2021 година отсега знаем, че ще е 650 лв. Затова правим опити за 2022 г. за механизъм, който да я договаря. Ако погледнем назад, малко над 10% беше ръстът на средната работна заплата за изтеклата година, а малко под 10% е ръстът на минималната. Тоест за миналата година се движат в пакет" допълни Велев.

Той подчерта, че е важно какво е съотношението между минимална и средната заплата, както и съотношението по икономически дейности и по региони. Тъй като в някои региони минималната заплата ще се изравни със средната. Това важи и за някои икономически дейности.

Според Велев в България няма безработица, а по-скоро глад за работници, включително и неквалифицирани и необразовани.

✓ Велев: Минималната заплата трябва да се договаря, а не да се определя административно от кабинета

Увеличаването на минималната работна заплата е част от политиката на правителството по доходите. На всички е ясно, че политиката по доходите е най-спорна. За нас минималната работна заплата трябва да се договаря между бизнес и синдикати. Така е в почти цяла Европа. Минималната работна трябва да бъде различна за различните икономически сектори и сфери. Единната минимална работна заплата няма да постигне своите цели.

Това каза в предаването "Плюс минус" по Нова телевизия Васил Велев, председател на Управителния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

"Трябва да има прозрачен механизъм за определянето на минималната работна заплата. Сега тя се определя административно. Вече е ясно, че за 2021 година тя ще бъде 650 лева. Ние правим всичко възможно, за да има договаряне на минималната заплата за 2022 година. В някои региони минималната работна заплата ще се изравни със средната, което не е добре. Това ще доведе до едно изравняване на нискоквалифицирания труд със средноквалифицирания. Така нискоквалифицираните работници няма да имат никакво желание да се развиват, защото ще получават същите средства. В България няма безработицата. Напротив, има глад за работна ръка - квалифицирана и неквалифицирана. Производителността на труда в България расте много по-бавно от ръста на доходите. България е на последно място по производителност на труда в Европа", разкри още Велев.

Novini.bg

✓ Бизнесът: Минималната работна заплата трябва да се договаря, а не да се определя административно от правителството

Увеличаването на минималната работна заплата е част от политиката на правителството по доходите. На всички е ясно, че политиката по доходите е най-спорна. За нас минималната работна заплата трябва да се договаря между бизнес и синдикати. Така е в почти цяла Европа. Минималната работна трябва да бъде различна за различните икономически сектори и сфери. Единната минимална работна заплата няма да постигне своите цели.

Това каза в предаването "Плюс минус" по Нова телевизия Васил Велев, председател на Управителния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България. "Трябва да има прозрачен механизъм за определянето на минималната работна заплата. Сега тя се определя административно. Вече е ясно, че за 2021 година тя ще бъде 650 лева. Ние правим всичко възможно, за да има договаряне на минималната заплата за 2022 година. В някои региони минималната работна заплата ще се изравни със средната, което не е добре. Това ще доведе до едно изравняване на нискоквалифицирания труд със средноквалифицирания. Така нискоквалифицираните работници няма да имат никакво желание да се развиват, защото ще получават същите средства. В България няма безработицата. Напротив, има глад за работна ръка - квалифицирана и неквалифицирана. Производителността на труда в България расте много по-бавно от ръста на доходите. България е на последно място по производителност на труда в Европа", разкри още Велев.

[БЛИЦ](#)

✓ Васил Велев: Минималната заплата трябва да се договаря между работодатели и синдикати

"Смятаме, че минималната работна заплата трябва да се договаря между работодатели и синдикати. Смятаме, че минималните заплати трябва да са различни за всичките икономически дейности. Имаме сектори, където средната заплата е над 3 000 лева, и други, където е под 1 000 лв. Има разликата три пъти в средните заплати", заяви в предаването „Плюс-Минус. Коментарът след новините“ председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев.

„Минимална заплата във всички случаи да е една и съща не изпълнява функциите си. В половин Европа, като брой наети работници, минималната месечна работна заплата не се определя от правителството, а от работодатели и синдикати. Там, където няма месечно определяна минимална заплата от правителството, средната заплата е с 60% по-висока“, обяви той.

„Смятаме, че зрелите индустриални отношения и добрият диалог между работодатели и синдикати са конкурентно предимство. Постигнали сме съгласие, че трябва да направим още един опит за договаряне на прозрачен механизъм, по който да се определя минималната работна заплата. За 2021 година отсега знаем, че ще е 650 лв. За това правим опити за 2022 г. за механизъм, който да я договаря. Ако погледнем назад, малко над 10% беше ръстът на средната работна заплата за изтеклата година, а малко под 10% е ръстът на минималната. Тоест за миналата година се движат в пакет“, обясни Велев.

„Важно е съотношението между минимална и средна заплата. Също и съотношението по икономически дейности и по региони. В някои от тях минималната ще се изравни със средната. Това важи и за някои икономически дейности, което не е добре“, смята той. Според Велев в България няма безработица, а по-скоро глад за работници, включително и неквалифицирани и необразовани.

БНТ

✓ **Кметът на Ботевград за яз. "Бебреш": Ситуацията не е безопасна**

Ситуацията с яз. "Бебреш" в никакъв случай не можем да определим като безопасна. Това каза кметът на Ботевград Иван Гавалюгов в "Сутрешния блок" на БНТ.

Иван Гавалюгов, кмет на Ботевград: По официални данни от "Напоителни системи", които са държавното търговско дружество, което стопанисва яз. "Бебреш", има около 1,470 млн. куб. метра вода от полезния обем на язовира, който може да се ползва за питейно-битово водоснабдяване основно на Ботевград и околните села. Това е основният източник.

Ситуацията в никакъв случай не можем да определим като безопасна, тъй като вече веднъж през октомври месец 2016 г. стигнахме до кота мъртъв обем на яз. "Бебреш". Сигналната лампа на нас ни е светнала много по-рано. Аз съм информирал официално "Напоителни системи" с писмо от юни месец, когато язовирът беше полупразен въпреки пролетното снеготопене и дъждове, които в интерес на истината не бяха толкова обилни.

Официален отговор от дружеството кметът не е получил.

✓ **Образуваха досъдебно производство заради открития в Плевен боклук от Италия**

Мащабна акция срещу незаконното съхранение и обработка на боклук на МВР и прокуратурата в Плевен и региона. Окръжната прокуратура е образувала досъдебно производство за 9 000 тона отпадъци, внесени от Италия, открити в депо в Плевен.

Предмет на разследването е фирмата "Феникс Плевен" ЕООД, която стопанисва депото, в което са открити отпадъците в Плевен. Според правилата отпадъците е трябвало да бъдат обработени в рамките на една година, обаче това не се е случило. Разследващите се съмняват, че фирмата изобщо има капацитет да обработва такива отпадъци.

Има съмнение също, че част от документите, с които е разрешено това да се случва са фалшифицирани. Предмет на разследването е и проверка на дейността на Регионалната дирекция по околната среда и водите.

Ваня Савова, окръжен прокурор на Плевен: Депонираните на място, което ни е известно, отпадъци, в голямата си част са внос от Италия, но не са тези, които са били натоварени на влакова композиция. Тези са пристигнали по море. Имаме основания да смятаме, че някои длъжностни лица не са изпълнили задълженията си, свързани с контролните функции на съответната Регионална дирекция за опазване на околната среда и водите.

Окръжната прокуратура в Плевен образува досъдебно производство за 9 000 тона отпадъци, внесени от Италия, открити в депо в Плевен. Това съобщи ръковод...

Разследването върви по няколко линии. Не е изключено и се проверява дали тези отпадъци не са свързани със скандала в Ндрангета и задържанията там. Проверяват се и евентуални връзки между хора в България и българката, която беше задържана в Италия. Има данни, че фирмата "Феникс Плевен" ЕООД е свързана и по собственост с фирмата, чиито отпадъци се запаляха под АМ "Струма" и увредиха един от мостовете на магистралата. Разследва се и точният начин, по който, макар и по море, тези отпадъци от Италия са внесени у нас.

✓ **Очаква се днес Зоран Заев да подаде оставка**

Днес се очаква премиерът на Северна Македония Зоран Заев да подаде оставка и да бъде сформирано служебно правителство. То ще управлява до 12 април, за когато са насрочени предсрочните парламентарни избори в страната.

До тук се стигна след като през октомври миналата година Скопие не получи дата за начало на преговори за членство в ЕС. Известно е, че начело на преходния кабинет ще застане досегашният министър на вътрешните работи Оливер Спасовски.

В. Монитор

✓ **Караниколов обеща цената на водата в Перник да не се увеличава**

Притокът в язовир "Студена" се е увеличил с 20 л/сек

Цената на водата в Перник няма да се увеличава. Това увери икономическият министър Емил Караниколов от Перник. По думите му в петък местното "В и К" ще излезе със становище, че няма да подпише нарастването на цената на водата в Перник. "Не може в кризисно положение, при което не се подава вода, тя да е по-скъпа", категоричен е Караниколов.

Подготвя се и нов график на водния режим, който до края на деня ще бъде предоставен от "Вик" - Перник. Притокът в язовир "Студена" е увеличен с 20л/сек. в резултат на снеготопенето и предприетите мерки. По думите му наличният обем на водоема се запазва 2,6 млн. куб.метра.

"Имахме няколко проекта, с които искахме или да почистим земна маса, или да я трамбоваме, но към момента експертите от "В и К" ни предупреждават, че при такива действия ще направим замътяване", коментира Караниколов.

Вече е взето решение на десет локации по река Струма към Перник да се направят сондажи. Те ще се използват в случай на необходимост за доставка на вода.

Вероятно утре, или в друг ден, ще се направи анализ за 48 часа на водосбора от пещерни извори. "Ще проследим за колко време ще се възстанови водата, която ще изтеглим от изворите. Ако е толкова бързо, колкото очакваме, ще можем да предприемем по-мащабни действия", посочи Караниколов.

Още на 31 декември са пристигнали обещаните от правителството пари в община Перник и сега кметският екип прави възлаганията на обектите, допълни министърът.

Караниколов добави, че ще се следи стриктно проблемът с водата в пернишкия квартал "Църква".

✓ **Културният туризъм измества морския**

Културният туризъм измества морския като предпочитана дестинация за почивка, смята проф. Румен Драганов от Института за анализи и оценки в туризма (ИАОТ).

За предпоследния месец от изминалата година се отбелязва 6% ръст на туристите.

През празничната седмица 185 млн. европейци са стегнали куфарите за различни дестинации. За последната седмица у нас 540 хил. души са използвали туристически услуги, а 140 хил. са пътували до чужбина. Най-честите посетители на България са от Гърция, Австрия и Испания, обясни проф. Драганов.

Според експерта част от хората идват у нас за туризъм, но някои минават само транзитно. Има още пазари и борси, на които страната трябва да се позиционира.

Страната ни прави 1% от европейски туризъм, уточни още той в ефира на Bulgaria ON AIR.

БНР

✓ **Започва голямото завръщане след празниците**

Интензивно бе движението по ГП Е-79 между Симитли и Благоевград към 16 ч. днес.

Голямото завръщане след коледно-новогодишните празници започна. В следобедните часове бе интензивно движението по главен път Е-79 между Симитли и Благоевград. Потокът автомобили, идващ от Банско, също е с висока интензивност. „Дългата махала“ на квартал "Ораново" в Симитли, през която минава пътят Гоце Делчев-Банско-Симитли, бе задръстена от колона автомобили.

12-те километра от Симитли до началото на автомагистрала „Струма“ преди Благоевград след 16.00 часа се изминаваха за 25 минути, което прави средна скорост 20 км/час.

✓ **Столичната община ще премахва незаконни и опасни сгради**

В оперативните дейности за 2020 година на Направление "Архитектура и градоустройство" на Столична община е премахването на голям брой опасни сгради и такива, които са строени незаконно. До крайната мярка се стига, след като собствениците не са изпълнили предписанието на контролните органи да го направят доброволно, уточнява главният архитект Здравко Здравков.

Обектите, които ще бъдат премахнати, са предимно огради, гаражи, навеси и сгради. Събарянето на опасни и незаконни сгради ще бъде покрито с общински средства, които при отказ от страна на собствениците ще бъдат потърсени по съдебен ред. в момента приключва процедурата по избор на рамково споразумение за изпълнител на дейността, уточнява гл. архитект на София - Здравко Здравков.

Важна информация за всички, които си вадят удостоверение за строежи от Столичната община е, че от тази година документите могат да се издават електронно, тъй като продължава надграждането на портала на Направление "Архитектура и градоустройство" на Столична община. Гражданите и бизнесът ще бъдат улеснени с повече електронни услуги, включително административни документи за конкретни имоти, обясни арх. Здравков. В официалния сайт на Направлението се поддържа и регистър на докладите на главния архитект, както и всички издадени визи за проектиране.

✓ **Гърция, Кипър и Израел подписаха за Източносредиземноморския газопровод**

Енергийните министри на Гърция, Израел и Кипър подписаха в Атина договора за изграждане на газопровод с дължина 2 хиляди километра, който ще доставя газ от Средиземно море към Европа. На официалната церемония присъстваха премиерите на Гърция и Израел - Кириакос Мицотакис и Бенямин Нетаняху, както и президентът на Република Кипър Никос Анастасиадис.

Анастасиадис постави акцента върху сътрудничеството между страните от Близкия Изток. За гръцкия премиер Мицотакис днешният ден дава старт на "важен проект, който надхвърля енергийния сектор".

От страна на Тел Авив премиерът Нетаняху каза, че Израел, Кипър и Гърция се превръщат в ключови доставчици на енергийни източници за Европа.

България също може да получава газ след изграждането на интерконектора Комотини - Стара Загора, информират гръцките медии.

Договорът включва възможност за присъединяване на други страни и прехвърляне на допълнителни количества природен газ.

Според израелския експерт по геостратегия Авиноам Идан новата тръба няма да се съревновава с руските доставки в ЕС и „няма нужда да се смята за голяма промяна в геополитическата динамика на европейския енергиен пазар“.

Трасето на новия газопровод обаче не включва Турция, което предизвика остра реакция от Анкара.

Стъпката идва на фона на напрежение с Турция заради действията ѝ в региона и морската сделка с Либия, която разширява претенциите на Анкара към богатия на газ морски райони. Откриването на находища в Източното Средиземноморие предизвика раздвижване в сектора и скандал между Кипър и Турция.

Дългият 2000 км [Източносредиземноморски газопровод](#) (EastMed) ще може да транспортира между девет и 12 млрд. куб. м газ годишно от офшорни газови резерви между Израел и Кипър до Гърция, а след това и до Италия и други югоизточни европейски страни.

✓ Отслабване на песимизма сред британските компании относно негативното влияние на Брекзит

През миналия месец британският бизнес е станал по-малко песимистично настроен относно евентуалното негативно въздействие на Брекзит, въпреки че компаниите очакват несигурността около излизането на Великобритания от ЕС да продължи по-дълго време, показват резултати от проучване на Английската централна банка, проведено в периода около и след изборната победа на Консервативната партия на премиера Борис Джонсън и цитирано от Ройтерс.

Въпреки че повечето британски компании все още смятат, че Брекзит ще навреди на продажбите в дългосрочен план, вместо да ги увеличи, разликата между песимистичните и оптимистичните очаквания се е свила през декември.

Процентът на тези, които очаква евентуално увеличаване на продажбите в резултат на Брекзит, нарасна през миналия месец до 17% от 13% при аналогично проучване на АЦБ през ноември, като това е най-високият процент от май 2018-а година насам.

Процентът на компаниите, които продължават да очакват, че процесът по излизането от ЕС ще нанесе удар върху продажбите пък спадна през декември до 33% от 37% месец по-рано.

Инвеститорите продължават да следят за признаци, че победата на Борис Джонсън на изборите на 12 декември е премахнала притесненията, свързани с политическата стабилност на Великобритания, което потенциално ще осигури така необходимия тласък на британската икономика, чийто растеж се забави през втората половина на 2019-а година.

Перспективите в краткосрочен план обаче продължават да бъде предизвикателни.

Същото проучване на АЦБ показва, че 53% от предприятията посочват Брекзит като един от основните източници на несигурност, което представлява известно намаление от 55% на това мнение през ноември и най-нисък процент от шест месеца насам.

В четвъртък беше представено и проучване на Британската търговска камара, което показва "продължителна слабост" в икономиката през четвъртото тримесечие, а последно проучване на агенциите IHS Markit и CIPS потвърди, че промишлената активност във Великобритания се е свила през декември с най-силно темпо от юли 2012-а година.

Премиерът Джонсън заяви многократно, че ще склучи сделка, уреждаща бъдещите търговски връзки на Великобритания с Европейския съюз, преди крайния срок на 31 декември 2020 година, въпреки че търговски експерти и официални европейски представители са скептично настроени относно шансовете за постигане на цялостно споразумение до края на настоящата година.

Около 42% от компаниите, участвали в проучването на АЦБ, не очакват несигурността около Брекзит да бъде разрешена най-рано до 2021 година, което представлява рязко повишение спрямо 34% на това мнение през ноември.

Самото бизнес проучване на Английската централна банка беше проведено между 6-и и 20-ти декември сред 2887 бизнес мениджъри в страната.

Investor.bg

✓ С похвали към България: Румъния променя данъци, за да увеличи събираемостта

През последните години данъчната система на северната ни съседка бележеше много ниски нива на ефективност, а сега това трябва да се промени

През последните години в България свикнахме да свързваме продължилото до октомври 2019 г. управление на румънските социалдемократи с предефинирането на борбата с корупцията и с масовите протести в защита на правосъдната система. По-малко внимание предизвикаха действията на Социалдемократическата партия в областта на фискалната политика. Те обаче са не по-малко интересни и „иновативни“ от усилията им да озаптят антикорупцията. А сравнението с румънците, както винаги, може да е полезно за разбиране както на тяхната, така и на нашата ситуация по пътя към Запада.

От 2015 г. насам румънците станаха свидетели на специална ставка на ДДС за храните, на намаляване на общото ДДС и на данъчни стимули за категории работещи, като програмистите, на т.нар. „данъчна революция“, която прехвърли изплащането на социалните осигуровки почти изцяло върху работниците, на въвеждането на данък „алчност“ върху приходите на банките и финансовите компании, беше почти премахнат данъкът върху микропредприятията, бяха намалени данъците върху дивидентите. Тези мерки бяха въведени в момент на икономически растеж, когато румънската икономика бе на водещи позиции в ЕС по ръст. Доходите в Румъния нараснаха – особено в държавния сектор. Това бе следствие от политиката на социалдемократите на растеж чрез ръст на доходите и потреблението.

В същото време събираемостта на данъците остана ниска. Румъния успява да събере едва 70% от дължимия ДДС, само 28% от дължимия данък печалба, 70% от дължимия данък общ доход и 75% от дължимите социални осигуровки. Нищо чудно, че бюджетните приходи за 2018 г. са едва 32,3% от БВП по [данни на Евростат](#). В същото време България събира 89% от дължимия ДДС, 51% от дължимия данък печалба, 93% от дължимия данък общ доход и 74% от дължимите социални осигуровки. Това позволява на страната да има бюджетни приходи в размер на 38,3% от БВП. Нищо чудно, че [статия на румънския сайт Curs de Guvernare \(Курс по управление\)](#) разказва за реформите в българската данъчна служба и дава България като пример за успехи в събираемостта. Новото правителство на Националнолибералната партия възнамерява да извърши реформа на румънската данъчна система, именно защото независимо от множеството данъчни иновации на социалдемократите и независимо от значителния ръст на БВП през последните години Букурещ се оказа неспособен да се възползва чрез повишена събираемост. Догодина пенсиите ще нараснат с 40% и ако събираемостта не скочи значително, ще възникне голям бюджетен дефицит.

Индекс за ефективност на облагането - ДДС			
	2016	2017	2018
България	0,89	0,88	0,89
Румъния	0,71	0,7	0,7
Източник: ЕК, Евростат, изчисления на Фискалния съвет на Румъния			
Индекс за ефективност на облагането – данък печалба			
	2016	2017	2018
България	0,46	0,51	0,51
Румъния	0,27	0,24	0,28
Източник: ЕК, Евростат, изчисления на Фискалния съвет на Румъния			
Индекс за ефективност на облагането – данък общ доход			
	2016	2017	2018
България	0,9	0,94	0,93
Румъния	0,85	0,81	0,7
Източник: ЕК, Евростат, изчисления на Фискалния съвет на Румъния			
Индекс за ефективност на облагането – социални осигуровки			
	2016	2017	2018
България	0,7	0,71	0,74
Румъния	0,69	0,71	0,75
Източник: ЕК, Евростат, изчисления на Фискалния съвет на Румъния			

В този контекст разнопосочните данъчни мерки през последните години предизвикват интерес. В Румъния, също като в България, банките, мините, електро- и газоразпределителните дружества са частни и обикновено са чуждестранна собственост. След приватизацията и след оттеглянето на държавата от икономиката една от малкото територии, на които тя може да е активна и има лостове да промени нещо в икономиката и обществото, е данъчната политика. Бизнесът обикновено е недоволен от фискалните промени, доколкото те му пречат да планира дейността си. Но именно чрез данъчната политика социалдемократите и румънската държава положиха усилия да оставят малко повече средства на разположение на по-бедните слоеве от населението, да стимулират средната класа и да осигурят повече приходи за бюджета. Те се опитаха да направят това, защото в Румъния за разлика от България има конкуренция в политиката между две силни течения – технократското, към което принадлежат тайните служби, и политическата система (олигархията), чийто най-ярък изразител е Социалдемократическата партия. За да печелят избори в условия на конкуренция, социалдемократите се чувстваха длъжни да дадат по нещо на различни категории граждани и социални групи. И именно тук влязоха в сила техните данъчни иновации. Друг е въпросът, че част от тях очевидно не се оказаха ефективни или добре обмислени.

От една страна, специалната ставка на ДДС за храните или намаляването на ДДС от 24% първо на 20%, а от 1 януари 2017 г. - на 19%, стимулираха потреблението, а оттам и икономическия растеж. От друга страна, данъчната революция, приета в пакет с намаляване на данък общ доход от 16% на 10%, по-скоро бе една маневра чрез която да се повиши събираемостта на социалните осигуровки. На трето място, мерки като данък „алчност“, които утвърдиха облагане на оборота, а не на печалбите на финансовите компании, бяха знак, че румънската държава се опитва да облага по-ефективно чуждестранния бизнес, доколкото много чуждестранни компании в Румъния не декларират печалба и съответно не плащат данък печалба. В своята съвкупност тези мерки предизвикаха противоречия, хаос, скептицизъм на предприемачите, които постоянно твърдяха, че искат предвидими условия на работа. През цялото време се чертаеха мрачни сценарии за нарастване на бюджетния дефицит и на дефицита по текущата сметка, за задлъжняване на страната, за нарастване на вноса заради повишеното потребление и т.н. В същото време идеолозите на растежа чрез по-високи доходи и по-високо потребление посочваха, че външният дълг като дял от БВП намалява, че поеманият дълг, за да се генерира единица растеж, сега е по-малък, отколкото преди години и т.н. В крайна сметка през октомври 2019 г. социалдемократите бяха свалени от власт и сега управлява Националнолибералната партия, чийто икономически експерти са привърженици на балансирания бюджет и икономииите. Вероятно времето на данъчните иновации приключи и оттук нататък фискалната политика ще стане по-скучна и предвидима.

Специална ставка на ДДС за храните

От 2013 г. в Румъния съществува специална ставка на ДДС от 9% за хляб и хлебни произведения. Тя бе въведена от правителството на Виктор Понта. Преди да бъде свален от власт в края на 2015 г., [кабинетът Понта надгради мярката](#), като въведе специалната ставка на ДДС от 9% за всички храни. Тогава правителството отчете повишение на приходите от ДДС, независимо от понижението на ставката. В същото време по изчисления на социалния министър Рована Плумб домакинство от пенсионери със социална пенсия, която тогава бе 400 леи (90 евро), получи 20 евро по-голяма покупателна способност заради намаленото ДДС. Паралелно с промяната на ДДС от 1 октомври 2015 г. бяха вдигнати заплатите в здравеопазването с 25%, а от 1 декември 2015 г. - тези в образованието с 15%.

Тази линия на намаляване на ДДС и вдигане на заплатите в държавния сектор продължи през цялото време на управление на Социалдемократическата партия. Нейните опоненти бяха икономистите от средите на финансовия сектор и гуверньора на Румънската национална банка Мугур Исъреску. Те твърдяха, че не може едновременно да се намаляват данъците и да се покачват заплатите в държавния сектор, защото ще възникне бюджетен дефицит. МВФ държеше страната да не стига до бюджетен дефицит, приближаващ 3% от БВП, а по-скоро да го държи в зоната на 1-1,5%. Въпреки това

социалдемократите заложиха на факта, че страната се намира в икономически подем, БВП нараства, така че народът трябва да усети облагоите на развитието.

В резултат на поредица от данъчни промени в момента ДДС е 19%. [Има две специални ставки](#) на ДДС – 9% и 5%. С 9% се облагат ортопедични продукти; лекарства за хора и животни, храни, напитки (без алкохолните напитки); вода, когато се ползва за напояване в земеделието; мазнини и пестициди, използвани в земеделието; семена и други земеделски продукти, както и услуги, характерни за земеделието; водоснабдяването и канализацията. Специална ставка от 5% се използва за учебници, книги, вестници и списания; за туристически услуги, кетъринг, за достъп на крепости, музеи, мемориални домове, исторически паметници, архитектурни и археологически паметници; настаняване в хотел, ресторантски услуги (с изключение на алкохолните напитки, различни от бирата), използването на спортни съоръжения, транспорта на хора с влакове, с лифтове; за изграждане на социални жилища.

[Очакванията на МВФ са през 2019 г. БВП да нарасне с 4,2%](#) и да достигне 225 млрд. евро. [През 2015 г. БВП е бил 159,6 млрд. евро.](#) Стъпвайки на този скок, Социалдемократическата партия повиши не само заплатите в държавния сектор, но и пенсиите – с 15% от 1 септември 2019 г. и с още 40% от 1 септември 2020 г. Новото правителство обяви, че няма да отменя това увеличение, независимо че то натоварва значително бюджета. 2020 г. е година на парламентарни и местни избори, така че оръзванията на вече постигнати увеличения могат да повлияят на резултатите от вота.

Политиката по доходите

„Нарастването на доходите (заплатите) бе неизбежно, за да се намали бягството на човешки капитал – емиграцията. Но такава политика създава макроикономически дисбаланси, ако не е съпроводена от грижа за нарастването на данъчните приходи... Данните на Евростат показват, че Румъния има най-високата степен на несъбираемост на ДДС в ЕС. В Полша и България – две страни, където е имало реформа на данъчните администрации, има значителен спад по този показател – в България от 22% през 2014 г. до 12% през 2018 г., в Полша от 24% през 2014 г. до 14% през 2018 г.“, [пише икономистът от Румънската национална банка Даниел Даяну в статия](#), публикувана няколко седмици преди падането от власт на правителството на Социалдемократическата партия.

Според Даяну е притеснително, че публичните инвестиции са намалели значително, за да може бюджетният дефицит да се поддържа под 3%. Управителят на централната банка Мугур Исъреску смята, че трябва да нараснат частните инвестиции, а след тях и публичните. Иначе Румъния ще продължи да има много автомобили и малко хубави пътища. Явно именно в тази посока са очакванията от новото правителство – да насърчи частния сектор към инвестиции.

Данъчната революция

Подобно насърчаване обаче се опитаха да направят и социалдемократите чрез данъчната политика. За да насърчат преквалифицирането на работниците в програмисти от лятото на 2017 г., социалдемократите освободиха IT специалистите от плащането на данък общ доход. Това [освобождаване важи за програмисти](#), създали приходи от поне 10 000 евро годишно. От него се възползват и служителите на новосъздадени софтуерни компании, които дори не трябва да доказват, че са генерирали 10 000 евро на програмист.

Мярката със сигурност допринесе за бума на румънската софтуерна индустрия, в която има големи международни играчи. През 2018 г. се появи [първият румънски еднорог](#) – компанията UI Path, която е активна в сферата на изкуствения интелект и автоматизацията. Според оценка на Румънската асоциация на работодателите в софтуерната индустрия до края на 2019 г. [румънският IT сектор е достигнал обем от 5,9 млрд. евро](#). 80% от общият оборот са генерирани от износ. Очакванията са до 2022 г. оборотът да достигне 7,3 млрд. евро.

Програмистите обаче бяха сред основните пострадали при въвеждането на т.нар. „данъчна революция“, свързана с прехвърлянето на изплащането на голямата част от социалните осигуровки от работодателя към служителя. От 1 януари 2018 г. при осигурителна тежест от 37,25% служителят трябва да плаща 25% пенсионни осигуровки и 10% здравни осигуровки, докато работодателят дължи само 2,25% за обезщетение за безработица, за майчински и други социални плащания. Трансферът на осигурителната тежест към работника бе съпроводена с намаляване на данък общ доход от 16% на 10%. Това понижение донякъде коригираше ефекта от прехвърлянето на осигуровките върху работниците. Но тъй като програмистите не плащаха данък общ доход така или иначе, техните доходи спаднаха.

За да се компенсира нарастването на тежестта на осигуровките, работодателите във всички браншове трябваше по свое желание да увеличат brutните възнаграждения на служителите си. Brutните заплащания по 1,9 млн. трудови договори – 30% от общия брой трудови договори в румънската икономика, не бяха повишени след данъчната революция, става ясно от [отговор на Министерството на труда от 31 март 2018 г.](#) на въпрос на независимия депутат Адриан Дохотару. 143 427 работодатели – или 28% от общия брой работодатели, не са повишили заплатите.

Данъчната революция бе обяснена с желанието на правителството да повиши събираемостта на социалните осигуровки. Смята се, че прехвърлянето им върху раменете на служителя ще позволи на работодателите да ги удържат, доколкото в предишното състояние държавата явно бе безсилна да събере вземанията си от собствениците на фирми. Въпреки това дори и след данъчната революция практиката работодателите да не удържат и превеждат социалните осигуровки на своите служители продължи. Нещо повече – 22 месеца след въвеждането на революцията все още половината от фирмите [не я бяха въвели](#). 2 млрд. леи бяха неплатените задължения за социални осигуровки към ноември 2019 г. по думите на финансовия министър Флорин Къцу.

Самата данъчна революция бе въведена с извънреден указ на правителството и бе допълнена от него на няколко пъти с нови укази, които влязоха в сила. През периода от януари 2018 г. досега обаче в медиите бе подчертавано, че тя отлежава за разискване и приемане в окончателен вид от парламента. Поради тази причина редица фирми твърдяха, че не знаят дали да я прилагат и как ще изглежда тя в завършен вид. Честите промени на правилата в румънската бизнес среда може би са едно от обясненията защо данъчните приходи и събираемостта на данъците в Румъния са на ниски нива и дори България е давана за пример за по-ефективна данъчна система.

Данък „алчност“

Именно с цел да повиши данъчните постъпления, правителството на Виорика Дънчила предприе още една решителна мярка в данъчната политика през втората половина на 2018 г. - [данък „алчност“](#). Той засягаше финансовите институции. Прилагаше се, когато тримесечният среден индекс ROBOR надминеше прага от 2%. В такъв случай компаниите дължаха данък върху приходите си. През декември 2019 г. правителството на Националнолибералната партия [отмени данъка „алчност“](#). Логиката зад него бе, че големите компании в Румъния често не плащат данък печалба, тъй като могат чрез счетоводни операции да прехвърлят печалбата си зад граница и да отчетат загуба. Тези компании обаче действаха в Румъния и държавата имаше интерес да генерира приходи от дейността им. Затова и се прибягна до данъка върху приходите. Финансовият министър в сегашното правителство - Флорин Къцу, обаче идва именно от средите на финансовия сектор. Така че отмяната на този данък бе приоритетна за министерството под негово ръководство. Правителството ще трябва да намери друг начин да запълва дупката в бюджета и едно от решенията вече се видя – орязване на разходите за здравеопазване и околна среда.

И данъчната революция, и данък „алчност“ провокираха много страсти и недоволство. Срещу данъчната революция имаше протести на синдикатите. Бизнесът по принцип беше против всяка данъчна иновация на правителството, защото смяташе, че тя затруднява дейността му и прави бизнес средата несигурна. Социалдемократите обаче разтовариха бизнеса от плащане на данъци с редица свои иновации. Например, те въведоха правилото микропредприятията (с оборот до 1 млн. евро) да плащат данък печалба от едва 1%. Данъкът върху дивидентите бе намален от 16% на 5%. На практика при положение, че не може да събира ефективно вземанията си, румънската държава се отказа от голяма част от тях. Обяснението е, че чрез данъчната си политика Социалдемократическата партия се опита да спечели една част от бизнеса на своя страна. Позиционирайки се ясно срещу корпорациите и технократския сектор, социалдемократите се насочиха към тази част от средната класа, виждаща интересите си като противоположни на корпорациите.

[В свой анализ от края на 2017 г.](#) заместник гувърнорът на Румънската централна банка Флорин Джорджеску обяснява, че данъчните промени на Социалдемократическата партия са проциклични – доколкото във време на икономически подем те стимулират допълнително икономиката. На свой ред те вероятно ще доведат до момент, когато във време на забавяне на икономиката и криза друга политическа сила въвежда също проциклични мерки, но вече по пътя надолу, като орязва разходите и вдига данъците, задълбочавайки кризата. Това, което правят социалдемократите през последните години, обаче повишава волатилността на конюнктурата и създава по-голям риск за кредиторите и инвеститорите в румънската икономика. Така че „не всички политики на стимулиране на търсенето водят до повишаване на жизненото равнище“, заключава Джорджеску. Премиерът Лудовик Орбан и финансовият министър Къцу не спират да повтарят, че са заварили огромни бюджетни дупки и че управлението на социалдемократите е било провал, завещал им тежко наследство.

„Ако бедствието в икономиката означава средно нарастване от над 5%, бюджетен дефицит по европейската методология под 3% от БВП, спадащ дял на държавния дълг в БВП, брутен и нетен външен дълг като дял от БВП в състояние на спад и нарастване на покупателната сила, на средната заплата и на средната пенсия с над 25% за 2 години и 9 месеца управление, тогава се е променил смисъла на понятието „икономическо и социално бедствие“. Икономическата ми визия доведе до номинално нарастване на БВП с 30% през последните 3 години (2017-2019 г.), нарастване с 50 млрд. евро. Сигурно, от идеологическата гледна точка на капитала, е бедствие да повишиш за 2 години делът на възнаграждението на работниците от 35% от БВП през 2016 г. до 40% през 2018 г. Тоест, да нарасне възнаграждението на работниците с 28 млрд. евро за 3 години. Да, може би от гледна точка на неолибералната парадигма това наистина е бедствие“, [вълнува се икономистът Кристиан Сокол](#), считан за идеолог на стопанската политика на Социалдемократическата партия през последните години, постигнала икономически растеж чрез по-високи доходи и потребление.

„Като гражданин ме интересува да има баланс между стимулирането на бизнес средата и изпълнението от страна на държавата на определени задължения към гражданите. В момента ситуацията е напълно дебалансирана – и няма да се оправи, докато държавата не увеличи фискалните си приходи, така че да предлага качествени публични услуги... Малко приходи за държавата означават и малко пари за публични блага и услуги. От моя гледна точка на гражданин правителството е намалило данъците, така че облагодетелства богатите“, обяснява Виктория Стойчу, програмен директор на фондация „Фридрих Еберт Румъния“, пред блога „Мостът на приятелството“. Тя дава за пример облагането на труда и на малките предприятия. При малките предприятия с оборот до 1 млн. евро и среден марж на печалба 10% трябва да бъде платен данък от 1% върху 100 000 евро годишно. А хората, които получават минимална заплата, вземат годишно 3000 евро, върху които дължат 10%. Така че румънската данъчна система, подобно на българската, облага прекомерно труда и потреблението, но не и капитала, убедена е Виктория Стойчу.

Данъчните иновации, които Румъния приложи през последните години, са разнопосочни и противоречиви. Те обаче явно бяха въведени в удобен момент на икономически растеж, когато дори грешките, лошото организирана и неясните разпоредби не смущават макроикономическия ход напред. Търсещите макроикономическа стабилност сили взеха своя реванш и сега предстои да видим какво от приложените мерки ще бъде съхранено и какво – отменено. Вероятно ще има известен континуитет. Дори и нежелано, повишението на заплатите и пенсиите не би могло да бъде отменено, без да предизвика наказание чрез избирателните урни. Бизнесът обаче иска балансиран бюджет и предвидимост, така че изненади и резки движение отук-нататък едва ли ще има. Възможно ли е частният сектор да бъде центърът, около който да се оформи нов модел на растеж, след като досега ръстът идваше от повишението на доходите и потреблението? Националнолибералната партия ще трябва да отговори на този въпрос. Но преди всичко тя ще търси начини да повиши събираемостта чрез по-ефективна данъчна администрация. В това отношение, изненадващо или не, [България продължава да е давана за пример в Румъния](#).

Авторът е журналист и основател на [блога „Мостът на приятелството“](#). Материалът е предоставен на [Investor.bg](#), заглавието и подзаглавието са на редакцията.

✓ Опашки се извиха пред столичните полицейски управления заради подмяната на личните документи

В първия работен на новата година се извиха опашки пред столичните полицейски управления, заради подновяването на лични документи, съобщи Нова телевизия.

Тази година изтичат личните карти, паспорти и книжки на над 2 милиона българи.

Една жена от чакащите за смяна на документи споделя, че няма тоалетни дори. Всичко се случвало в един тесен коридор, в който нямало въздух и на хората им ставало лошо.

За София новото е, че заявление може да се подаде във всяко полицейско управление без значение дали то съвпада с района по адрес.

От МВР заявяват, че заради бума с новите документи, ще се назначават допълнително 170 служители. И припомнят, че вече фирми се възползват от мобилните биометрични станции за подмяна на документи на служителите им на работното място.

Тези, които имат валиден електронен подпис, могат да си сменят и документите онлайн. Новите документи ще са същите като старите. Няма да бъдат с чип, тъй като предстои да се подпише договор с изпълнителя.

Economic.bg

✓ Изкуствен интелект ще контролира кандидат-шофьорските изпити

GPS ще определя маршрута на водача, а лицево разпознаване ще допуска кандидатите до теоретичния изпит

GPS система вече ще определя маршрута, по който ще карат кандидат-шофьорите по време на практическата част от изпита, а не изпитващия, както досега. За да бъдат допуснати до теоретичния изпит пък кандидатите ще трябва да преминат през лицево разпознаване. Това са част от промените, които са вписани в наредбата за провеждане на изпитите за бъдещите шофьори, публикувана на сайта за обществено обсъждане.

Според текстовете на наредбата чрез въвеждането на GPS система, която да определя маршрута на изпита, ще се ограничи субективният фактор при избор на трасето от страна на изпитващия. От друга страна, това ще даде възможност да бъде оценено умението на кандидата за вземане на самостоятелни решения по време на управлението. В проекта е предвидена възможност за преглед на записа от видеонаблюдението в учебен център, като кандидатът се идентифицира с номера на ваучера от проведения изпит и възможност за преглед на грешките, които председателят е маркирал по време на изпита. Човекът, който провежда изпита, ще трябва да влиза в автомобила с GPS, камера за видеонаблюдение и с таблет, на който ще нанася грешките на кандидата за книжка. Всички тези електронни устройства той ще ги получава от Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“.

GPS-ът трябва да осигурява директна видимост от мястото на изпитвания и да указва ясно и своевременно посоката, в която да продължи движението си кандидатът, е записано в промените. Когато движението по зададения маршрут е невъзможно заради ремонт, задръстване или друга причина, се позволява промяната му. Изключение от общото правило ще са мотоциклетите.

Преди кандидатът да заеме мястото си по време на теоретичната част на изпита, председателят на комисията прави снимка на лицето му, която автоматично се сравнява със снимката от документа за самоличност. Когато се установи несъответствие между снимките, кандидатът не се допуска на изпит. Дори мястото, където ще седне бъдещият водач, за да решава листовки, се определя от информационната система на автомобилната администрация.

Регламентирано е и как трябва да бъдат оборудвани залите, в които се провеждат изпитите по теория. В тях трябва да има технически устройства за проверка за наличието на метални/електронни устройства у кандидатите - стационарна рамка и преносимо устройство. Задължително е и устройство за проверка за наличието на радиоизлъчвания. Трябва да е налична система за заснемане и разпознаване на лицето на кандидатите, преди да заемат работното си място.

[„Мениджър Нюз“](http://Мениджър Нюз)

✓ Силни или нестабилни - каква ще е 2020 за основните световни валути?

Какви прогнози дават експертите за валутите през 2020 година? Какво да очакваме от долара и с кои стратегии да внимаваме?

"Преди месеци ситуацията беше различна. Очаквахме твърд Brexit, САЩ и Китай бяха пред валутна война, но сега не е така. Маркетите могат да варират, рисковите активи може да са стабилни, но трябва да бъдем внимателни. Това е моят съвет", споделя за Bloomberg разговор с д-р Уин Тин, ръководител на валутната стратегия за Brown Brothers

Доларът

Повечето експерти прогнозираят поевтиняване на американската валута през 2020 г., но д-р Тин не споделя това мнение. Според него нестабилността във валутите е навсякъде. По думите му силата на еврото също е под въпрос заради ситуацията с Brexit.

"За да определим ситуацията с валутите трябва да погледнем "под капака" на всяка една държава - какво прави както трябва и какво прави по грешния начин", казва той.

"Спомням си времето, когато еврото навлезе на Forex mdpd,rje. Тогава дяловете на търговията с долара бяха около 62%, но те винаги са варирали между 60 и 65%. Не смятам, че тогава, както и сега еврото и като цяло европейските валути, които се базират на него, са каквато и да е опасност за долара в този аспект", допълва той.

Относно евентуалната опасност криптовалутата да е причина за нестабилност на долара, д-р Тин обясни, че по-възрастните са по-скептично настроени към криптовалутите. "Като най-старият в залата, ще кажа, че съм скептично настроен към криптовалутите. Хората са консервативни и искат "твърда" валута, нещо съществуващо физически", каза в заключение той.

Нийл Мелър, старши валутен стратег от Банката на Ню Йорк, смята, че американският долар да има достатъчно инерция и не очаква тази тенденция да се счупи. Той добави, че силният американски долар е по-малко силата на вътрешния пазар и повече слабост по света.

"Все по-трудно е да се намерят други валути, които да закупите", каза той. "Американската икономика е в най-доброто си състояние, така че това е от полза за щатския долар".

Въпреки че американският долар ще остане фактическата валута през 2020 г., Мелър заяви, че поради общата несигурност инвеститорите не трябва да очакват лесна търговия.

"Инвеститорите ще трябва да бъдат пълноценни на валутните пазари през 2020 г.", обясни той. "Доларът ще продължи да прави това, което прави и да се повишава, но с много нестабилност".

Мелър обръща внимание, че на световния валутен пазар трябва да се наблюдават някои по-високи инфлационни налягания. Централните банки по света поддържат изключително хлабава парична политика в опит да засият инфлацията. Ако цените започнат да се повишават, тогава очакванията могат да започнат да се изместват към по-строга парична политика. Въпреки това този сценарий все още е много далеч, отбеляза Мелър.

"Американският долар има най-голямото предимство, но наистина очакваме глобалните валути да завъртят колелата си в калта, докато инфлацията набира инерция", каза той.

Други пазарни анализатори заявиха, че щатският долар трябва да се бори с нарастващия двоен дефицит в САЩ, дори ако вътрешната икономика остава относително стабилна.

Еврото

Еврото е в добра позиция, казват анализатори от CIBC. Очакванията са дори към края на годината единната европейска валута да поскъпне до \$1,16. Morgan Stanley са сред най-големите оптимисти на Уолстрийт като залагат на подем на еврото с почти 5% до \$1,16 още през първото тримесечие на годината в една от своите топ стратегии.

ABN Amro Bank NV и Commerzbank AG очакват ръст до \$1,14 към края на март т.г. в условия на стабилизация на икономиката на региона и изчистването на неопределеността около Brexit.

Положителните перспективи за еврото се допълват и от данните за възстановяване на показателите на производството, особено в Германия. Президентът на Европейската централна банка Кристин Лагард също даде добри прогнози за еврото и в първото си изказване посочи, че стабилизирането на икономиката на еврозоната е очевидно и има признаци на увеличение на основните цени на банката.

Британският паунд

Повечето експерти очакват и уверен ръст на стойността на британската лира, обусловен от развоя на Brexit. Почти през цялата 2019 г. британската валута беше под натиск от неяснотата на този сюжет, но сега, когато всичко стана повече или по-малко ясно, всякакви информации ти за излизането на Великобритания от ЕС ще подкрепят лирата. Между другото, през последните три месеца британският паунд успя да навакса загубите.

Друга валута, на която си струва да обърнете внимание, е австралийският долар, препоръчват експертите. Експортният пазар на Австралия е силно зависим от Китай, което означава, че австралийският долар е под влиянието на перспективите за растеж на Китай.